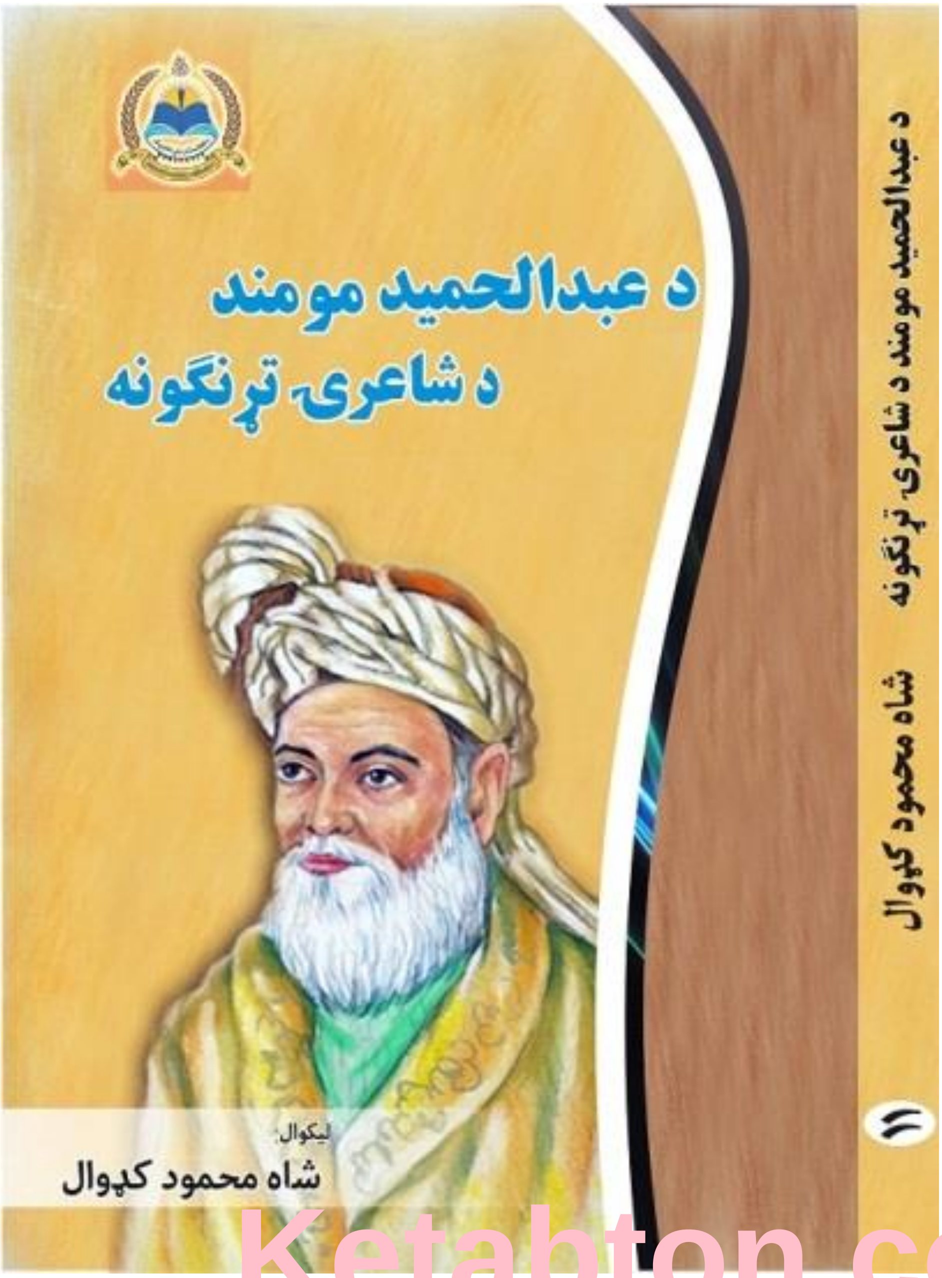

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالحمید مومند

د شاعرۍ ترنګونه

www.melitahrik.com
0777 400 116

شاه محمود کړوال

۱۳۹۳ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د عبدالحمید مومند د شاعرۍ ترنګونه

لیکوال : پوهنمل شاه محمود کډوال

خپروندی : د افغانستان ملي تحریک

کمپوز : لیکوال

پښتۍ ډیزاین : فیاض حمید

چاپشمېر : ۱۰۰۰

چاپکال : ۱۳۹۳

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

ژوند، پوهې او ګروهې ته!

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلې، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتیېله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (د عبدالحمید مومند د شاعرۍ تړنګونه) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (پوهنمل شاه محمود کډوال) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله
په درناوي
د افغانستان ملي تحریک
فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلیزه

حمیدبابا د پښتو ادب د منځنۍ ادبي دورې هغه شاعر دی ، چې شعرونه یې له بېلابېلو اړخونو د څېړنې او کتنې وړ دي . دی شعر په ربښتیني مانا خلکو ته وړپېژني او ډېره خوږه شاعري کوي . د ده شعرونه د شعر په اړینو توکو ښکلي او سمبال دي . خپله موخه په ښکلي هنري ژبه څرګندوي او لوستونکی له ځان سره د خیال په نړۍ ورننباسي .

په شعر کې ترنګ جوړونه یا شاعرانه ترنګونه هغه موضوع ده ، چې په پښتو ژبه کې پرې نوي نوي بحثونه پیل شوي دي . که څه هم دا ترنګونه له وړاندې د بېلابېلو شاعرانو په ویناوو کې وو ، خو څېړل شوي نه وو .

هېره دې نه وي چې څېړنه هغه وخت ډېره ښه پرمخ ځي ، چې د موضوع په اړه پراخ مالومات او سرچینې شتون ولري . که داسې نه وي ، څېړونکی له ډېر کړاو سره مخیږي . له بده مرغه دا موضوع ، چې ما څېړلې ، په پښتو ژبه کې وړاندې ښه څېړل شوې نه ده . د مالوماتو او سرچینو له کمښت سره مخ شوم . خو په هر صورت خپله بېړۍ مې ساحل ته ورسوله .

دا (شاعرانه ترنګونه) او دې ته ورته موضوعات ، چې له یوې خوا په ژبه او بله خوا په ادب او هنر پورې تړاو لري ، په کار ده څېړونکی په دواړو برخو کې څه ناڅه مالومات ولري . په شعرونو کې ډېر ژبني توکي خپل ځای ونجوي همداسې ترنګونه هم دي ، چې یوه برخه یې د یوه بیت یا نیم بیتي په یوه ځای او بله برخه یې په بل ځای کې وي ، د دواړو یو ځای کول لږ څه فکر غواړي. د دې ترڅنګ د ترنګ مانا هم داسې موضوع ده ، چې پوهه ، تولنیز مالومات او علمي تجربه غواړي .

www.melitahrik.com
0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځېړنـــې پــه بهيــر کــې ، د کابــل پوهنتــون ، د ژبــو او ادبيــاتو پــوهنځي ، د پښـــتو ژبـــې او ادب څـــانګې ، زړه ســـواند او مهربـــان اســـتاد پوهنـــوال محمـــد رفيـق (رفيـق) لاربښـوونواو مالومــاتو زمــا د ځېړنـــې کــار ګړنــدی کــړ او پــه دې برخـه کـې يـې غـوره مشـورې ، د دې لامـل شـوې ، چـې خپـل کـار پـه ښـه توګـه پـای تـه ورسـوم . همدارنګـه پـه دې برخـه کـې د اسـتاد محمـد آصـف صـميم کتنـو هـم د آثـر پـه بشـپړتيا کـې سـتره ونـډه درلـودې ، چـې پـه تـرڅ کـې يــې آثــر د خپــراوي جوګــه شــو . همداســې د ځېړنـــې پــه بهيــر کــې د کابــل او لغمـان پوهنتونـو لـه ځوانـو او تانـدو اسـتادانو اورنګزيـب اسـحاقزي او اجمـل ښـکلي د مرسـتو لـه کبلـه ورتـه کـوروداني وايـم او د ټولـو د سـوکالۍ پـه هيلـه يم .

درنښت

شاه محمود کډوال

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

سرلیک
مخګڼه
سریـزه ۱
د نازکخیال حمید بابا لنډه پېژند... ۲
د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه ۳
د حمید بابا سبک ۴
ترِنګ څه ته وايي ؟ ۷
د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه
ترِنګونه.. ۱۵
اخځونه ۱۰۸

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ژبې په بډاینه کې شاعران ستره ونډه لري، دوی که له یوې خوا په خپلو شعرونو کې د خپل چاپېریال پېښې، واقعیتونه او اړتیاوې په هنري ژبه انځوروي ؛ له بلې خوا د ژبې په پراختیا او پرمختیا کې یاد وړ کار تر سره کوي.

د شعر په سیوري کې ترنګ جوړونه د شاعر کار دی او دا اړتیا هم تر ډېره په شعر کې ننګېرل کېږي. خو دا بیا د شاعر په ذهني ځواك، استعداد او پوهې پورې تړلې ده، چې څه ډول ښکلي ترنګونه جوړ کړي. ترنګونه د یوې مانا د څرګنداوي لپاره رامنځته کېږي. یو شمېر دا ترنګونه کېدای شي له وړاندې په ژبه کې وي او یو شمېر یې نوي وي. په دې مانا ، چې د شاعر په فکر کې نوې پېښې او ماناوې رامنځته کېږي ، چې د ترنګ په جوله کې یې رانغاړي.

ترنګ هغه ژبنی یوون دی، چې تر یوه ډېر ژبني توکي لري. د یوې مانا لپاره جوړېږي. خو د غونډلې په څېر بشپړه مانا نه لري . په وییپوهنه کې ترنګ هغه وییونه رانغاړي ، چې تر یوه ډېر توکي لري ، لکه: پوهنتون، کرکر، لوګری... په غونډله پوهه کې غونډله پوهیز ترنګونه، چې دا بیا له وییزو هغو سره توپیر لري، لکه: کابل ښار، افغان مېنه، ښاري ځانګه.

زموږ د څېړنې موضوع شاعرانه ترنګونه دي، چې د حمیدبابا شعرونو ته ځانګړې شوې ده. د دې ډول ترنګ له نامه څرګندېږي، چې په شعر پورې تړلي دي. په دې مانا ، چې تر ډېره په شعرونو کې کارېږي ؛ په هنري نثر کې یې هم کارېدنه شونې ده.

په یوه وېشنه کې ترنګ څلور ډوله (اضافي، وصفي، تشبیهي او استعاري) ښوول کېږي. خو په نورو کې بیا ډېر ډولونه لري. ترنګ وېشنه د بېلابېلو څېړونکو په آثارو کې په جلا توګه شوې ده، چې ډولونه یې، چا یو او چا بل ډول ښوولي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاده دې وي ، چې ګړنې (اصطلاحات، محاورې، امروزې، ایډیمونه) هم د شاعرانه ترنګونو تر سرلیك لاندې څېړل شوي، هغه هم له دې لامله، چې ګړنه هم یو ترنګ دی، په یوه ځانګړې شاعرانه مانا سره، چې تاسې به یې په دې لیکنه کې ولولئ.

د نازکخیال حمید بابا لنډه پېژندنه

عبدالحمید مومند ، د پېښور په ماشوګګر کې زېږېدلی دی. د زوکړې باوري نېټه یې څرګنده نه ده. خو داسې ګمان کېږي، چې د یوولسمې هجري پېړۍ په پای کې به زېږېدلی وي. ده متداول علوم لوستي او په ملا عبدالحمید مشهور وو. په پارسي ادبیاتو کې د پراخې مطالعې خاوند وو او په عربي هم پوهېده.

هانري جورج راورټي وايي، چې عبدالحمید مومند په ۱۱۴۵ هـ کال کې مړ شوی دی. د ده مړی د ماشوګګر په هدیره کې ښخ دی.

حمید د شعر ویلو عالي استعداد او مبتکر فکر درلود او د تازه مضمون په پیداکولو کې د مهارت خاوند وو. حمید د خپل ادبي فعالیت په دوران کې داسې رنګینه، ښکلې او په بدیعي ښکلاوو سمباله شاعري وکړه، چې وروستیو دی د موشګاف په لقب وستایه.

عبدالحمید مومند د شعر یو رنګین دیوان لري، چې زیاتره غزلې پکې راغلي دي. یو ترکیب بند ، مخمس، څو قصیده ډوله غزلې او دوې رباعي هم ورسره ملې دي.

عبدالحمید مومند د مولینا غنیمت کنجاهي نیرنګ عشق په روانه او خوږه پښتو مثنوي ژباړلی دی. د حمید ژباړه ازاده ژباړه ده او خورا لوړ ادبي قوت لري. ټول بیتونه یې ۱۸۱۸ دي، په داسې حال کې، چې د اصلي پارسي متن بیتونه ۱۵۰۰ دي. له نیرنګ عشق سربېره عبدالحمید مومند د هلالي چغتايي د شاه و درویش کیسه هم په خوږه او روانه مثنوي ژباړلې ده. حمید دا ژباړه د شاه و ګدا په نامه پر ۱۱۳۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ کال بشپړه کړې ده. د حمید ژباړه هم خوره، خوندوره او هنري ده. پر دېوان، نیرنګ عشق او شاه و ګدا سربېره، ځینو څېړونکو د شرعة الاسلام مثنوي هم د عبدالحمید بللې ده (۱۴: ۲۱۵، ۲۱۶).

د حمید بابا د شعر او شاعرۍ زمانه

د حمید بابا د ژوند ډېره برخه په هند کې د مغلو د واکمنۍ به بهیر کې تېره شوې ده، چې بنسټ یې ظهیرالدین محمد بابر په **۹۳۲** هـ کې ایښی وو او په هند کې د پښتون واکمن ابراهیم لودي په وژلو پیلېږي. له دې واکمنۍ سره د پښتنو مبارزه هم نږدې تر پایه روانه وه چې ستر مبارزین پیر روښان، ایمل خان، دریاخان، خوشال خان ختك او نور په دې لړ کې د یادولو وړ دي.

که د حمیدبابا د زوکړې نېټه (۱۰۸۰ هـ) شاوخوا وبولو، نو په دغه وخت کې اورنګزیب (۱۰۶۸ هـ - ۱۱۱۸ هـ) د شاه جهان زوی، د هند د مغلي واکمنۍ پر ګدۍ ناست وو. د اورنګزیب د مرګ پر وخت، حمید بابا نږدې څلوېښت کلن وو، هغه په لاندې بیت کې د اورنګزیب مرګ ته نغوته کوي:

څه به شور نه وي د هند په میخانه کې ؟
چې اورنګ څخه د حکم جام نسکور شو

اروانباد پوهاند صدیق الله رښتین د (۱۱۳۰ هـ) کال شاوخوا د حمیدبابا د شاعرۍ او شهرت زمانه بولي (۲: ۶۱).

په لاندې بیت کې حمیدبابا د مغلي واکمنو د کړنو څرګندویي کوي:

دا څه دور د ګردون راغی وخت نور شو
چې شېوه د عادلانو ظلم زور شو

لاندې بیت هم د یو تاریخي حالت انځور کاږي:

چې د ښکلو د درګاه ګدایي مومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هی توبـه د محمـدشاه له سلطنتـه

شهسـوار سنګروال نیـازی د دې بیت پـه اړه وايي، چې پر هند بانـدې د احمدشاه بابا د برید پر وخت، هلته محمدشاه واکمن وو، که څېرته همدا محمدشاه وي ؛ نو دی خـو د احمدشـاه بابـا معاصر دی او تـر دغـه وختـه ممکـــــــــن حميـــــــــــد بابـــــــــــا ژونـــــــــــدی وو (۸: ۱۷۷).

د حميد بابا سبک

سبک عربي نومونه ده، چې د سرو او سپینو زرو د ويلې کولو او تويولو پـه مانا راځي. په اصطلاح کې سبک د ويلو او ليکلو ځانګړي ډول او طرز تـه ويل کيږي. د عربي د سبک په مقابل کې اروپايان د (Style) ويـی کـاروي، که څه هم، چې د ستايل ويی تر سبک ډېر پراخوالی او ارتوالی لـري ؛ ځکـه چې لوېديځوال د ټولو کړو وړو (لکه نڅا ، رسم او داسې نورو) لپـاره، چې پـه يوه ځانګړي او ممتـاز ډول سره وي (Style) کـاروي. د پاړسـو پخوانيـو اديبانو به د سبک پرځای د فن، طرز، سياق، طريقـه، شېوه اسلوب دا او داسې نور ويي کارول ؛ مګر اوس د سبک نومونه او ويی ډېر دود شـوی دی (۴: ۷۱).

د پښتو ادبياتو ګرده څېړونکي او پوهـان پـه دې عقيـده دي، چې د هندي سبک بنسټهونه، په پښتو شاعرۍ کې تـر هرچا د مخه عبدالحميـد مومنـد دود کړي دي او زيار يې ايستلی دی. د دغـه ادبي سبک لـه غوښتنو سره سم، خو د اعتدال د حد په ساتلو سره، خپله شاعري عيـاره کړې ده. د دې سبک لـه ځينـو ځانګړنو لـه خپلولـو سـره سره، حميـد د خپـل شعر جولـه پښتني وساتله او دا پـه دې مانـا ، چې ده پـه دې برخـه کې منځلاری وو او په منځني ډول يې د هندي سبک بنسټهونه خپل کړل (۱۳: ۳۰۹) .

ادبپوهانو د هندي سبک سترې ځانګړنې داسې ښوولې دي:

۱ – د دغه سبک تابع آثار زياتره ابهام او پېچلتيا لري.

www.melitahrik.com 0777 40010

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د دغه سبك خاوندانو د خپلو پخوانیو شعري دودونو په پرتله، نویو مضامینو او د تازه فکر د پیداکولو خواته پام کړی دی.
۳ – ایجاز د دې سبك بله ځانګړنه ده. د دغه سبك شاعران ډېرې خبرې په لنډو ویناوو کې څرګندولای شي.
۴ – دقیقو تشبیهاتو او ځانګړو استعارو په دې شعرونو کې ځانګړې وده موندلې ده.
۵ – د هندي سبك پیرو شاعران د خپلو شعرونو د هر شعر په مسرو کې تناسب ساتي. د تقابل، مراعات النظیر، مدعا و مثل او حسن تعلیل د ادبي صنایعو په پاللو کې ډېر پیاوړي دي.
۶ – د دې سبك په شعرونو کې متلونه، ګړني او سیمه ییز ژبني توکي ډېر کارېږي.
۷ – د دې سبك شعرونه د یو ځانګړي آهنګ او لحن (غاړې) لرونکي دي.
۸ – د دې سبك غزلې زیاتره د مینې پر محور چورلي، حال دا، چې تر دې سبك د پخوانیو شاعرانو په شعرونو کې بېلابېل موضوعات څرګند شوي دي . د دې سبك غزلې ځینې موضوعي بېلتون لري او همغږي پکې نه لیدل کېږي.
۹ – د هندي سبك پیرو شاعران زیاتره د نکته سنجۍ او مضمون تراشۍ په فکر کې وي او د شعر دودېزو آرونو ته دومره پام نه کوي. د غزلو د بیتونو ډېروالی او د قافیې د تورو تکرار او نور د هندي سبك په پیروۍ رامنځته شوي شعرونو کې لیدل کېږي .
۱۰ – افراط، تفریط، اغراق او مبالغه د هندي سبك په تابع شعرونو کې ډېره لیدل کېږي (۱۴: ۲۱۴، ۲۱۵) .
سید محی الدین هاشمي د هندي سبك ځانګړنې داسې راپېژني:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – د نویو او بکرو خبرو لپاره هڅه.
۲ – مضمون پنځونه (آفریني).
۳ – د لفظي او معنوي صنعتونو په ډېرې کارونې سره د وینا پېچلتیا او کړکیچ.
۴ – په مبالغه کې غلو او افراط.
۵ – د مضمون او تشبېه د رامنځته کولو لپاره له چاپېریال او شاوخوا څخه ګټنه.
۶ – د ارسال المثل صنعت ډېره کارونه.
۷ – د تخیل زیاته ژورتیا (۱۱: ۹۵).

کوم څه، چې تر ټولو د مخه د حمید بابا په شعرونو کې د پام وړ دي، دادي:
۱ – حمید د هندي سبك پیرو دی او د دې سبك یو ستره ځانګړنه دا وه، چې شاعر به په شاعرانه دنیا کې د عشق یوه افسانوي نړۍ جوړوله او د هغې په بیان کې به یې ډول ډول خیال بافي کوله. د غزل په ډېره برخه کې به د معشوقې د سترګو، بڼو، وروځو او قد ستاینه کېده. شاعر به د سترګو په ګولیو لګېدلی یا به د بڼو په غشو ژوبل شوی وو او یا به د بېلتون په اور لولپه وو. خو هغه داسې یو شاعر نه دی، لکه د دې سبك نور لاروي، چې د مضمون مانا او موخه په الفاظو کې نغاړي او په مشکل سره ترې مانا اخېستل کېدای شي لکه کاظم خان شیدا.
۲ – د حمید بابا د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه د خپل مطلب او مدعا د اثبات لپاره له ارسال المثل څخه کار اخلي. البته نور ادبي او هنري صنایع، لکه تلمیح عارفانه تجاهل حسن تعلیل، استعارې، تشبېه او کنایې کارونه هم د ده د هنر غوره ننداره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – د حمید د شعرونو بله ځانګړنه داده، چې هغه ته د دغې دورې د نورو شاعرانو پرخلاف کارېدلي تشبیهات ښه نه ایسي او هڅه کوي، چې ډېر نوي او ابتکاري تشبیهات او استعارې بیاموميي او همدارنګه هغه تشبیه او استعارې په خپلو شعرونو کې ځای کړي، چې په پښتني چاپېریال کې دود دي او پښتانه ورسره اشنایي لري.
۴ – د حمید په شعرونو کې نه یواځې نازك خیالي، نادر تشبیهات، استعارې، مبالغې او نورې ادبي پسولنې او یا د شاعرۍ دودیزو نومونو او سېمبولونو، لکه (بلبل، آهو چشم مجنون، لیلا، پتنګ، شمه، شیرین او فرهاد) دود موندلي دي ، بلکې د ده د شعرونو بله غوره ځانګړنه داده، چې هغه د ټولنې له ښو او بدوسره سیده اړیکې لري او د پندونو او وجیزو ترڅنګ داسې شعرونه هم لري، چې د ټولنې هر وګړي ته داسې ټولنیزه لارښوونه کوي، چې بنسټ یې پر کار باندې ولاړ وي (**۵**: ۲۶۹– ۲۷۱).

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړنګ څه ته وايي ؟

تړنګ هغه ژبنی یوون دی، چې دوه یا له دوو ډېر ژبني یوونونه، ويي او توکي سره ونښلي او یوويی او یا یومانیز جوړښت ترې جوړ او ځانله مانا وښندي (۳: ۲۹).

تړنګ د هغو دوو یا ډېرو (خپلواکو او ناخپلواکو) ويیونو او ګړونو یو ځای کېده دي چې رغنده توکي یې یو له بله سره پښوییز اړیکی ولري یا د دوو یا ډېرو خپلواکو او ناخپلواکو ګړونو غونډ دی، چې برخې یې یو له بل سره پښوییز اړیکی ولري. د تړنګونو د څېړنې او لوستنې څخه داسې څرګندېږي، چې تړنګونه د مانا او جوړښت له مخې بېلابېل ډولونه لري.

د تړنګ ځانګړنې:

۱ – تړنګ له دوو یا ډېرو خپلواکو او ناخپلواکو ګړونو او ويیونو څخه جوړېږي.

۲ – په تړنګ کې یوويی د بل تابع ګرځي.

۳ – په تړنګ کې د ويیونو ترمنځ غونډله پوهیز اړیکی ټینګېږي.

۴ – تړنګ تر ويي پراخ او تړښتي مانا څرګندوي.

۵ – د غونډلې او تړنګ ترمنځ توپیر او بېلوالی اړین دی (۱: ۳۹،۴۱).

د تړنګ ډولونه:

په پښتو کې تړنګونه لومړی په دوو ډلو وېشل کېږي، چې هره ډله بیا نورې برخې لري، هغه دوې ډلې دادي:

الف ـ نوموال تړنګونه:

هغه تړنګونه دي، چې د تړنګ آره او بنسټېزه برخه یې نوم وي او دغه تړنګونه په غونډله کې د اینښي او په نوموالې غونډله کې د اینښوني په برخه کې راځي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموال تړنګونه دا لاندې ډولونه لري:

۱ - تولي تړنګونه:

دا هغه تړنګونه دي، چې د يو نوم اړوندتيا بل نوم يا نومځري سره شوې وي. د پښتو ژبې په توليزو تړنګونو کې يو تولنومی او بل تولنوم راځي.

تولنوم له تولنومي څخه وروسته راځي. جوړښت يې په دې ډول دی:

تولوييکی (د) + نوم + نوم، د + تولنومی + تولنوم: د کابل ښار

تول تړنګ د مانا له مخې د لاندې موخو لپاره راځي:

- د تول او تړاو لپاره: د ښوونځي نجونې.
- د ځانګړتيا لپاره: د کندوز خټکي.
- د ورته والي لپاره: د سترګو تور، د عقل لاس.
- د څرګندتيا لپاره: د ازادۍ څلی.
- د ظرفيت لپاره: د تېلو بوتل، د اوبو ګيلاس.
- د وړتوب لپاره: د دوستۍ وړ.

۲ - ستاينوم تړنګونه:

دغو تړنګونو ته، چې په عامه توګه ستاينوم تړنګونه وايي، هغه تړنګونه دي، چې د يو نوم يا نومځري د اکر څرګنوالی د ستاينوم له لارې څرګند او وښوول شي، لکه: ښکلی ښار، زيړ ګل....

په پښتو کې ستاينوم تړنګونه داسې جوړېږي:

(ستاينوم + نوم) (نوم + نوم) (نوم + ستاينوم) (نوم + کړول) (نوم + کړ ستاينوم)

(ستاينوم + ستاينوم)

۳ - شمېر تړنګونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ترڼګونه دي ، چې له شمېر او نوم یا شمېرنوم او شمېرلي څخه رغېدلي وي. جوړښت يې داسې دی: شمېرنوم + نوم.
په پښتو ژبه کې شمېرنوم له خپل شمېرلي څخه مخکې راځي، لکه: دوه قلمونه، یو کور پینځه خونې.

۴ - کړول ترڼګونه:

هغه ترڼګونه دي، چې د جوړښت بنسټي او آر توکي يې کړولونه وي. دا ترڼګونه د بېلابېلو ماناوو د ځرګندونې لپاره له ځينو نورو وييونو (تېنګار، شمېرنوم، نوم سربلونه او وستربلونه) سره یو ځای کېږي او ټول ترنګ یې د کړول په توګه په غونډله کې کارېږي او په لاندې ډول جوړېږي:
الف - کړول + کړول = کړول ترڼګ، لکه: هلته دلته، ښکته پورته، لاندې باندې او نور.
ب - نوم + نوم = کړول ترڼګ، لکه: غرونه غرونه، ځولۍ ځولۍ، کوټې کوټې، دلۍ دلۍ.
ج - ستاینوم + ستاینوم = کړول ترڼګ، لکه: پټ پټ، غټ غټ، نیم نیم ، لوی لوی.
د - شمېرنوم + شمېرنوم = کړول ترڼګ، لکه: پینځه پینځه، یو یو، شل شل.
ه - شمېرنوم + شمېرنوم + نوم = کړول ترڼګ، لکه: یو دوه ورځې، دوه درې قلمونه.
و - ستاینوم + کړول = کړول ترڼګ، لکه: ډېر نږدې، ډېر ژر.
ز - نومځری + نومځری = کړول ترڼګ، لکه: څوك څوك، کوم کوم.
ح - ستاینوم + ستاینوم = کړول ترڼګ، لکه: ډېر ښه، ډېر هوښیار.

۵ - تېنګار ترڼګونه:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو کې دا ډول ترنګونه له دوه همغږو او همهانيزو وييونو څخه رغېدلي دي. درې ډولونه لري:

١ – چې يو ويی په ترنګ کې کټ مټ بيا راشي.

٢ – چې يو ويی په لږ بدلون سره بيا راشي. لکه: ډز ډوز، ټک ټوك، درب دروب، سم دم.

٣ – چې په دويم ويي کې دلومړي توري پرځای (م) (پ) (ب) يا (و) راوړل شوي وي لکه: غنم منم، خړپړ، پټی متی.

۶ – وييك ترنګونه:

دې ته ځکه وييك ترنګ وايي، چې له وييکو او نوميز مرکز څخه جوړ شوي وي. په دې ترنګونو کې نوميز مرکز، نومځری، ستاينوم يا کوم بل نوميز ترنګ وي. په دې ډول ترنګونو کې وييکي له نوم څخه وروسته او هم د مخه کارېدای شي، لکه: په کور کې، تر کابل پورې او نور.

ب – کړ ترنګونه:

هغه ترنګونه دي، چې ستره مرکزي او آره برخه يې کړونه وي. دغه ډول ترنګونه تر ډېره په غونډله کې د ايښوني برخه جوړوي.

کړ ترنګونه پښوييزه مانا هم ځرګندوي او په ځانګړې توګه يوه غونډله هم ګڼل کېدای شي.

په پښتو کې کړ ترنګونه په لاندې ډول جوړېږي:

- نوم + کړنومی = کړ ترنګ، لکه: کتاب لوستل، ليك ليکل، په لار کې درېدل.
- کړنومی + کړ = کړ ترنګ، لکه: غوښتل کوم، رټل کوي او نور.
- کړول + کړ ترنګ = کړ ترنګ، لکه: عادلانه چلند کول.
- نوم + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: انسان يم.
- ستاينوم + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: جوړ يم.
- کړول + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: لرې يم، نږدې يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- شمېرنوم + مرستيال کړ = کړ ترنګ، لکه: يوه ده، دوې دي.
- د يم، وم. مرستيال کړونه + کړونه يا کړ ستاينوم = کړ ترنګ، لکه:

راغلـــــــــــــــــــــــــــــــــــــــى يـــم

ګرځېدم، راغلی وم، ګرځېدلی يم .

لنډه دا ، چې په دې برخه کې د پښتو ژبې ډېر کړوال جوړښتونه کړ ترنګونه جوړولای شي. د ټولو بېلګې راخېستل د دې لنډې تنګې ليکنې پـــــــــــــــــــــــه اډانـــــــــــــــــــــــه کـــــــــــــــــــــــې نـــــــــــــــــــــــه ځايېږي (۱۲: ۷۴ - ۷۷).

غونډ يا ترنګ د غونډلې د آرو او يا مرستيالو ټوکونو (نومونو، کړونو او ستاينوميزو کړولونو او وييکو) يو سست وييغونډ يا ترنګ دی. داسې چې رغنده توکي يې سره خپلمنځي پښوييز اړيکي پالي او شننوړ دي، خو د غونډلې دننه د يوه يوون يا واحد (Syntagm or Tagmeme) په توګه ناشنوني بلل کيږي او له نورو رغندو يوونو (Components or Constituents) سره يې پښوييز تړاو شتوالی لري. نه دا چې هر رغنده توك يې دغه راز اړيکي پرکار واچوي. په بله ژبه، يو عادي غونډ له ترښتي پلوه يو سست ترنګ بلل کيږي او هغه دا ، چې رغنده ټوکونه (کړونه، وييونه او وييکي) يې په خپل منځ کې د پښوييز ادلون بدلون منونکي دي. هم د نحوي توکو لکه تولي سربل (د) او داسې نورو توکو د خونديينې او هم د اوډون او سمون، پېر د اغېزمننې له مخې. هر ګوره، خج،آهنګ او نور بشپړاند " نازنځيري " توکونه يې سره زياتره يووالی لري او پر هماغه غوره يا وروستي توك يې ټيکاو مومي (۶: ۲۲۳).

په شعري کره کتنو کې دا زياته دود ده، چې وايي: پلانې شاعر خورا ښه او ښـــکلي

((ترنګونه)) هم کارولي دي. په دغه تړاو استاد اسدالله غضنفر ليکي: په ترنګ کې چې له دوو ياتر دوو له ډېرو وييونو رغېږي، يوه نوې مانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

مومو. تړنګونه پر څلورو ډولونو وېشلای شو: تولي، ستایوال، ورتنیز (تشبیهي)او استعاري تړنګونه. د پښتو پخوانو شاعرانو به تړنګونو ته ډېر پام نه کاوه. په شلمه پېړۍ کې د هنر دې اړخ ته پام وشو.
دلته ((تړنګ)) د وییپوهنې او بیا ویيرغاونې(Word formation) په جاج نه، بلکې د غونډله پوهنې(نحوې) په جاج کارول کېږي او له همدې اړخه د ژبپوهنې په نومونه کې نحوي تړنګونه ، په بله وینا ، غونډونه (عبارتونه، فقرې) بلل کېږي. په دې توګه لومړي ډول ته (غونډله پوهیز یا نحوي تړنګ) ویل کېږي او دویم ډول ته (وییز یا لغوي تړنګ). لومړی ډول د دوو یا زیاتوو ییونو او وییکو یوه ټولګه ده، چې په یوه غونډله کې د یوه شننوړ او ونجوړ یوون په توګه یو ټاکلی پښوییز او مانیز چار پرځای کوي، په نورو ټکو، یوه غونډله لومړی پر غونډونو وېشل کېږي، لکه (سپوږمۍ او زمری، د مازیګر پر درېو بجو په ملي بس کې، یوه ستراد بې بنډارته، ځي) غونډله. وییز تړنګ بیا له دوو یا زیاتو وییونو او وییکو څخه داسې رغښت مومي، چې نه یواځې شننوړ او ونجوړ نه وي ، بلکې پر دې سربېره یې بېلابېل رغنده توکي له غونډله پوهیز پلوه د یوه یواځیني خج او (پېر: آر، اوښتي) اړوند تابع وي، لکه: پیمخی، سترګوری، تمځی، ژبپوهنه، کتنپلاوی، له اوښکو ډکې سترګې، ژب- ساپوهنه....
په دې لړکې شعري غونډونه یا ((تړنګونه)) هم د نورو غونډونو غوندې تر هرڅه له مخه د اړوندو غونډلو د یوونونو په توګه، د جولیز، غونډله پوهیز جوړښت، چار و مانا له مخې په پام کې نیول کېدای شي او هله بیا له شعري- هنري پلوه ؛ او داچې له آره غونډله پوهیز غونډونه دي، نو اړینه نه ده، چې تل دې رغنده توکي یواځې خپلواك وییونه وي، بلکې لکه له مخه چې ورته نغوته وشوه، ناخپلواك هغه (وییکي: د ، له، په، پر، تر، سره، لاندې باندې، کې، پورې، پسې او...) هم رانغښتای شي او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لړ کې د همدغو څلورګونو ترنګونو((توالی اضافات)) چې په دودیزو ادبي فنونو کې ویار بلل کېده، اوس یې په ښېګڼو کې شمېرل کېږي. دادی، دلته یې څو بېلګې وړاندې کېږي:

برندې سترګې، لکه: د اسمان ستوري، په سترګو سترګو کې، پر بلې ولاړه نجلۍ، سر پر زنګون، د وختو د اسوېلو تر سیوري لاندې، پر ورېښمين بستر د ناز، د لمر په څنو کې، د ښېراز باور ګوګل، د ګل او بلبل په ژبه، بادونو لولنګرو، د کرلو پرندو وینو د ګلمینو ګلبڼونه د سپېدو د خزانزمولو سپېدارونو شنه خوبونه.

هرګوره،استاد غضنفر شعري ترنګونه په څلورو نومېرلو(مشخصو) ډولو تــــــــــــــــــــــــــولي، وصــــــــــــــــــــــــــفي تشبيهي او استعاري هغو کې رالنډ کړي، چې هغه هم د نوموالوغونډونو یوه برخه رانغاړي.که نه یوائې په نوموالو کې تولي داپېنځه ډوله دي همداسې توصیفي، بدلي، عددي، متممي قیدي... او ورپسې فعلي ډولونه هم همداسي درواخله .

په هره توګه، د ترنګونو هماغه ساده ډولونه هم ، چې د دوو خپلواکو(ساده یا مشتقو) وییونو تر څنګ له تولي(د) پرته پکې نور وییکي دومره برخه نه اخلي، تر یووستویو وییونو څخه د شعري انځورونو (اېماژونو)، په تولیز جاج، د ((شعریت)) لپاره ښه ترا لیاره هوارولای شي او د ژبني پوتنسیال د آر له مخې یې زېږون ناپایه (نامحدوده) دی، په بله وینا ، شاعر یې له اړتیا سره سم هرڅومره ډېر رامنځته کولای شي او هېڅکله له تنګسې سره نه مخا مخېږي.

استاد غضنفر هڅه کړې، د جیلاني جلان د شعر دارزونې په ترڅ کې هماغه څلور ډوله رابرسېره کړي:

د مازیګر په (پر) زېړ جبین به ګل ګل وکرل شي
دا ځوان ګودر به اوس د نجونو په مذهب غرېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته زیړ جبین وصفي تړنګ دی. د مازیګر زیړ جبین، استعاري تړنګ دی. ځوان ګودر هم استعاري تړنګ دی. مانا داچې ګودر له انسان سره تشبیه شوی دی. بیا د تشبیه یو اړخ یاني مشبه به (چې دلته انسان دی) حذف شوی او یواځې یوه ځانګړنه یانې ځواني یې یاده شوې ده او د نجونو مذهب تولي تړنګ بولو، ځکه مذهب تولنوم او نجونې تولنومی دی.

متل دی وایي، د شال او شړۍ نه سره کېږي، خو په پکتیا کې شړۍ ښکلی او رنګین لباس دی. جلان وایي:

دې ته سور غرور هم ګونډه ماتی شي، سجدې کوي
دا د پسرلي شړۍ د لمر په (پر) اوږو ښـخـه ده

دلته سور غرور وصفي تړنګ (غرور) ستایلی او (سور) ستاینوم دی او د لمر اوږې استعاري تړنګ دی. د ښاغلي جلان شاعري له استعاري تړنګونو مالامال ده. د ده تړنګونه کابو ټول د ده خپل دي.

ژبپوهان وایي، چې په ځینو ژبو کې تړنګ جوړول اسانه دي، خو په ځینو نورو کې اسانه نه دي.... جلان د نوي انځور د جوړولو لپاره، د مانا رسولو لپاره او بل د تناسب لپاره تړنګونو ته مخه کوي. دی وایي:

زموږ د کلي له اسمانه هر چا کړې ولجه
چا ترینه لېو کې سپوږمۍ وړې چا لمر وړی دی

دلته د کلي د اسمان تړنګ په وریسې مسره کې له لمر و سپوږمۍ سره هم د انځور په بشپړولو کې برخه اخلي، هم تناسب زېږوي.

دا خبره چې تړنګ جوړول په پښتو کې د نورو ژبو اوبیا پارسي هومره اسان نه دي، سمه نه ده، ځکه، لکه پر همدې ځپرکي چې رڼا واچول شوه، هره ژبه ((یو ناپایه رغاونیزه وړتیا او پوتنسیال لري))، دا بېله سکالو ده، چې په پښتو او بیا شعر و ادب کې له دغه پټ توانه د نورو او بیا پارسي ژبې هومره کار یا ګټه اخیستل شوې نه ده! (۷: ۲۶۱- ۲۶۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حمیدبابا د ژوند ، شاعرۍ اوشاعرانه تړنګونو په اړه د لنډو مالوماتو له وړاندېینې وروسته خپلې اصلي موضوع ته ورځو چې په لاندې ډول ده:

د حمیدبابا په شعرونو کې شاعرانه تړنګونه

- وربې سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (وربې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی. همدارنګـــــــــــــــــــــــــــه د (عشق می) په تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی (می) تولنوم دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که مې نه زمویې په ویار د وربو سترګو
می د عشق په میخانه کې د مجاز را
(۱۰ : ۱)

- د عشق کبر وناز:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (کبر و ناز) تولنوم دی. په لاندې بیت کې کاربدلی:

چې مې نه وي سرکوزی چاته بې ښکلو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دولته د عشق هسې کبر و ناز را
(۱۰: ۱)

- د ګړۍ مېلمنه ورا:

په پورتني ترڼک کې (مېلمنه ورا) ستاینوم ترڼک دی (مېلمنه) ستاینوم او (ورا) ستایلی . ټول (د ګړۍ میلمنه ورا) ټول ترڼک دی (د) تولوییکی (ګړۍ) تولنومی او (مېلمنه ورا) تولنوم دی.

بېهوده یې زړه ترې په ډنګ ډنګ پورې
د ګړۍ میلمنه ورا ده دا دنیا
(۱۰: ۴)

- د هلکو تماشا:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (هلکو) تولنومی او (تماشا) تولنوم دی.

مناسب نه دي ورتله د لویو خلکو
د هلکو تماشا ده دا دنیا
(۱۰: ۴)

- د عشق لاعلاج رنځ:

په پورتني ترڼک کې (لاعلاج رنځ) ستاینوم ترڼک دی (لاعلاج) ستاینوم (رنځ) ستایلی . همدارنګه ټول ترڼک تولي هم دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (لاعلاج رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبیهي ترڼک هم دی (عشق) مشبه (لاعلاج رنځ) مشبه به او ګډه ستاینه یې (د درملنې او علاج نشت) دی. د (بې دمه بې جرې منګور) په ستاینوم ترڼک کې (بې دمه او بې جرې) ستاینومونه او (منګور) ستایلی دی.

دا د عشق لاعلاج رنځ دی نه پوهېږم
که بې دمه بې جرې منګور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق سیاه رویي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (سياه رويي) تولنوم دی. د (کښېدي انځور) په تول ترنګ کې (د) تولوييکی (کښېدې) تولنومی (انځور) تولنوم دی.

هېڅ د عشق په سياه رويۍ مه زهيرېږه
د ژوندون د کښېدې انځـور دی دا
(۱۰: ۶)

- د زړګي ولې / ولۍ:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړګی) تولنومی (ولې/ ولۍ) تولنوم دی. بيا يو استعاري ترنګ دی (زړګی) قرينه (ولې) مستعارمنه (زړګونه) مستعارله او (اوږدوالی، نری والی، جوړښت او نهيلي) وجه جامع ده. بلخوا (د زړګي ولۍ رېبل کېدل) يوه ګړنه او مانا يې (زحمت او کړاو رسېدل او ځورېدل) ده. د (کرېې وروځې) ستاينوم ترنګ کې (کرېې) ستاينوم او (وروځې) ستايلی دی.

چې رېبي مې بې صرفې د زړګي ولې
کرېې وروځې دي د يار که لور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق تور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (تور) تولنوم دی. د (سرتورېدل) ترنګ يوه ګړنه ده، د نارينه لپاره د (سپکاوي او شرمېدو) او د ښځو لپاره د (کونډتون او بې مېړه کېدو) په مانا ګړنه، بلکې انګېرنه ده.

که سرتور د عشق په تور شې مه شرمېږه
د جملـه بديـو سـر پېغـور دی دا
(۱۰: ۶)

- د تورو سترګو تور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترږنګ کې (تورې سترګې) ستاينوم ترږنګ دی (تور) ستاينوم او (سترګې) ستايلی ، ټول ترږنګ تولي دی (د) تولوييکی (تورې سترګې) تولنومی او (تور) تولنوم دی. بلخوا دا يوه ګړنه او مانا يې (محبوب ، معشوقه) ده، ورسره بله انډول ګړنه (د زړه سر) ده.

چې په تله د سر و مال راڅخه نه ځي
واقعې د تـورو سترګو تــور دی دا
(۱۰: ۶)

- د عشق غم:

په پورتني تـول ترږنګ کې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنومی او (غـم) تولنوم دی.

چې يې زه له خپله غمــه په امان کړم
د عشق غم دی که زما غمخور دی دا
(۱۰: ۶)

- د ښادۍ ستريوښې:

پـه پـورتني تـول ترږنـګ کـې (د) تولوييکی(ښـادي) تولنـومی او (ستريوښـې) تولنوم دی.

داچې ژاړي عاشقان ظاهر له غمه
د ښـادۍ ستريوښـې کاندي په دا
(۱۰: ۷)

- بې وياره وصل:

په پورتني ستاينوم ترږنګ کې(بې وياره) ستاينوم او (وصل) ستايلی دی.

چې ادا کا ورته يار بې وياره وصل
ځان ته وايي عاشقان هالـه ادا
(۱۰: ۷)

- د سمنبر پتون:

په پورتني تـول ترږنـګ کـې (د) تولـوييکی (سـمنبر) تولنومی (پتـون) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، بیا ورتنیز یا تشبیهي ترڼګ دی (سمنبر) مشبه به (پټون) مشبه (جوړښت ، پوستوالی او نرموالی) یې ګډه ستاینه ده.

چې شبنم غوندې شبګیر واخېست په سر ما
کېښود سر په پټانه د سمنبر ما
(۱۰: ۸)

- د حاتم د داد نغمه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (حاتم او داد) تولنومی او (نغمه) تولنوم دی. بلخوا ، استعاري ترڼګ هم دی (داد) قرینه (نغمه) مستعارمنه او (اوازه، خبرې) مستعارله دی. په همدې بیت کې د (غوږ درنول) ګړنه هم شته چې مانا یې (د چا خبره اورېدل) ده. د (صبر ګوهر) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (ګوهر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترڼګ هم دی (صبر) لوازم (ګوهر) مستعارمنه او (ثمره) مستعارله دی.

د حاتم د داد نغمه وربانـدې ناورم
چې درانه کړه غوږ د صبر په ګوهر ما
(۱۰: ۸)

- د زړه سترګې:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی (سترګې) تولنوم دی. بلخوا (د زړه په سترګو کتل) ګړنه او مانا یې (په ځیرتیا او دقت چاته لیدل) ده. همدارنګه د (زړه سترګې کېدل) بله ګړنه او مانا یې (ډېر ګران او خوږ، زړه ته رانږدې) ده.

د دنیا اهل دول د زړه په سترګو
واړه ولید تر ځان خوار و بتر ما
(۱۰: ۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ترکو منګولې:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (منګولې) تولنوم دی. د (پر زړه ګرځېدل) ترڼک ګرڼه او مانا یې (یو څوك یا څه یادېدل، په زړه وربېدل) ده. د (حنا لړمون) شعري ترڼک کې (د) تولوییکی (حنا) تولنومی (لړمون) تولنوم دی.

چې منګولې یې د ترکو په زړه ګرځي
ډوب په وینو کې لړمون شه د حنا
(۱۰: ۹)

- د عشق تېغ:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی (تېغ) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترڼک دی (عشق) مشبه او (تېغ) مشبه به او ګډ صفت یې (ځورول، په عشق او تېغ ځورېلو کې د یو درد احساس) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

چې یې زړه د عشق په تېغ سوری سوری شي
لاعلاج کاندي فریاد لکه سُرنا
(۱۰: ۹)

- د خلوت عزیزان:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (خلوت) تولنومی او (عزیزان) تولنوم دی. د (ترکو کندی) بل تول ترڼک دی چې (د) تولوییکی (ترکو) تولنومی او (کندی) تولنوم دی. (زړه بدېدل) ترڼک ګرڼه او مانا یې(خپه کېدل، خوا بدېدل) ده.

د خلوت له عزیزانو مې زړه بد شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بیا
(۱۰: ۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خط اره:

په پورتني تول ترِنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (اره) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترِنګ هم دی (خط) مشبه (اره) مشبه به او ګډ صفت يې (يو ډول اغېز) دی.

وابه نه رِوم نور مخ له ساده رويو
که د خط اره مې کښېږدي په تندي بيا
(۱۰: ۱۰)

- د عشق طاعونی رنځ:

په پورتني تول ترِنګ کې (طاعوني رنځ) ستاينوم ترِنګ (طاعوني) ستاينوم او (رنځ) ستايلی دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (طاعونی رنځ) تولنوم دی. همدارنګه تشبيهي ترِنګ هم دی (عشق) له (طاعوني رنځ) سره تشبيه شوی دی (عشق) مشبه (طاعونی رنځ) مشبه به او (سرغړونه، ظلم او ستم) يې ګډ صفت دی.

چې د عشق طاعونی رنځ د حميد مل شو
ژر به ښخ شي په هديره کې د ماشو
(۱۰: ۱۰)

- د ګوندی زړه:

پورتنی ترِنګ تولي دی (د) تولوييکی (ګوندي) تولنومی او (زړه) تولنوم دی.

د ګوندی زړه ترينه صبر کړه ناصحه !
له رندی سره حميد شه سوګندي بيا
(۱۰: ۱۰)

- د زړه سترګې، غوږ:

په پورتني تول ترِنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی (سترګې او غوږ) تولنوم دی.

ستور د سر په سترګو غوږ اروي همويني

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګي غـوړ بـويـه د زړه بينـا شنــوا
(۱۰: ۱۱)

- د بڼو غشي:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (بانه/ بڼو) تولنومی (غشي) تولنوم دی. همدارنګه دا ترڼګ تشبيهي هم دی (بانه) مشبه (غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او د اغېز يورنګي) ده. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

که هر څو د بڼو غشي کاره ولي
يو له نښې د زړه نه دورمي خطا
(۱۰: ۱۲)

- توبه په تندي ماتېدل:

د پورتنۍ ګړني مانا (ټکنی کېدل، پښېماني) ده.

سل توبې کا د زاهد په تندي ماتې
پرې به نړدي په شېخۍ کې څه ويسا
(۱۰:۱۲)

- د محبت ناکردې:

پـه پـورتني تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکی (محبت) تولنـومی او (نـاکردې) تولنوم دی.

ناکـردې د محبت وسـړې ورکـا
په يوه لاس کې پياله په بل همسا
(۱۰: ۱۳)

- د پرهېز پخته کاري:

پـورتنی ترڼـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (پرهېـز) تولنـومی او (پختـه کـاري) تولنـوم دی. د (عشـق زورمنـدي) تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنومی او (زورمندي) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرهېز پخته کاري شوه راته خامه
چې د عشق په زورمندۍ شوم شناسا
(۱۰: ۱۳)

- کاږه بانه:

په پورتني ستاينوم ترڼک کې (کاږه) ستاينوم او (بانه) ستايلی دی.

زه حميد کږو بڼو د ترکو غوښ کړم
په نصيب خطا ګوزار لګي رسا
(۱۰: ۱۳)

- آهو چشمه:

پورتنی ترڼک يو ترښتي ستاينوم دی، په لاندې بيت کې ستايلی هغه دی، چې د هوسۍ په څېر سترګې لري. خو په شعر کې څرګند نه ښکاري. (زړه وړل) ترڼک پکې ګړنه او مانا يې (مينېدل او عاشقېدل) ده.

آهو چشمو وړی زړه که هر څو بولم
نه مني لکه آهو بلل زما
(۱۰: ۱۳)

- ګلرخ:

په پورتني ترڼک کې (ګل) له (رخ) سره تشبيه شوی (ګل) مشبه به او (رخ) مشبه دی. ګډ صفت يې (ښکلا) ده.

چې مې خيال شته د ګلرخو په ليمو کې
ګل ته نه دي مناسب کتل زما
(۱۰: ۱۴)

- د ښکليو در:

پورتنی ترڼک تولي دی (د) تولوييکی (ښکليو) تولنومی او (در) تولنوم دی.

مرم که ژوم سر زما، د ښکليو در دی
نشته ځای بې دغه دره بل زما
(۱۰: ۱۴)

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ناکسو تروه ترخه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (ناکس) تولنومی او (تروه، ترخه) تولنوم دی. ددې ترخنګ (تروه ترخه وړل) ګړنه او مانا یې (سپکې سپورې اوریدل، سرکوزول) ده.

ورې هزار تروه ترخه د ناکسانو
وایه ولې په یوه نمرۍ حلـوا
(۱۰: ۱۵)

- لاس تر زنې کېدل:

د پـورتنۍ ګړنې مانـا (نهیلـی، هـېښ و حیـران) ده. همدارنګـه د (لاس اوږدول) ګړنې مانا (ګدایي او سوالګري) ده.

چې په سوال اوږدوي لاس چاته حمیده !
ښـه یـې وړی لاس تـر زنـې بې نـوا
(۱۰:۱۶)

- بې ادبه سترګې:

په پورتني ستاینوم ترڼګ کې (بې ادبه) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.
د(وچولی غوټه کول) ګړنې مانا (قهرېدل، غوسه کېدل، تندی ترېوول) ده.

هېڅ ادب مې بې ادبه سترګې ناخلي
که هر څو کا وچولی غوټه ادیب زما
(۱۰: ۱۶)

- د غم لښکر:

په پورتني تول ترڼګ کې(د) تولوییکی (غم) تولنومی (لښکر) تولنوم دی .
په لاندې بیت کې یې وګورئ :

لا مې زیات آه و فریاد د غم لښکر کا
خېژوي مې فوج په سر زما نقیب زما
(۱۰: ۱۶)

- شوخې سترګې:

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی (شوخې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- هسکې سترګې:

په پورتني ستاینوم تړنګ کې (هسکه/ هسکې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

سل ځله که قصد و کا نرګس په شوخو سترګو
هېڅ په هسکو سترګو کتی نه شي روی د ستا
(۱۰: ۱۸)

- د هجر غم:

پورتنی تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (غم) تولنوم دی.

غم د هجر کړم په وصل کې نابناده
په شربت کې خاورې مه شه ګول د چا
(۱۰: ۲۰)

- د مینې ډول:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (ډول) تولنوم دی.

له وهلو به یې شرم څوك په څه کا
چې په غاړه شي د مینې ډول د چا
(۱۰: ۲۰)

- سرې شونډې:

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی(سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

دغه واړه ستا دسرو شونډو اثر دی
چې مونده شي د یمن تاثیر له ما
(۱۰: ۲۱)

- د وفا رسم و رواج:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (وفا) تولنومی او (رسم و رواج) تولنوم دی.

څو ترې زه رسم رواج د وفا غواړم
هومره لا راسره کړي جور و جفا
(۱۰: ۲۱)

- سپين لېمه:

په پورتني ستاينوميز تړنګ کې (سپين) ستاينوم او (لېمه) ستايلی دی. د دې ترخنګ د (لېمه سپينېدل) ګڼل کېږي مانا (ډېره ژړا) ده. همدارنګه (توره بلا) ستاينوميز تړنګ چې (توره) ستاينوم او (بلا) ستايلی دی. همداسې د (توره بلا پسې کول) ګڼل کېږي مانا (څوك بې ارزښته ګڼل او بې پروايي) ده.

ما په يار پسې لېمه په ژړا سپين کړه
يار په ما پسې کوي توره بلا
(۱۰: ۲۲)

- د قامت خيال:

پورتنی تړنګ تولي دی (د) تولوييکی (قامت) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

هسې زه ستا د قامت په خيال تکيه کړم
هر نفس لکه موسی کړه په عصا
(۱۰: ۲۲)

- د عشق رنځ:

پورتنی تړنګ تولي دی(د) تولوييکی (عشق) تولنومی (رنځ) تولنوم دی، بيا تشبيهي تړنګ دی (عشق) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت يې (ځپل، ځورول او رنځول) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

نه سړی ورځني مري نه ترې رغېږي
خدای دې څوك د عشق په رنځ مبتلا نه کا
(۱۰: ۲۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر اند ېښنه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (هجر) تولنومی او (اند ېښنه)تولنوم دی. د (خوا له کمره لګېدل) ګړنې مانا (ځورېدل او کړېدل) ده.

اند ېښنه چې دې د هجر را په خوا شي
په هيبت مې له کمره لګي خوا
(۱۰: ۲۳)

- د خوبانو د خندا لايق:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (خوبان او خندا) تولنومی او (لايق) تولنوم دی. همدارنګه د (له عقله پلی) ګړنې مانا (ډېربې عقل) ده. بلخوا ، يو وييکترنګ (ارتباطي ترکيب) هم دی، ځکه له آداتو څخه (له) پکې راغلی دی.

د خوبانو دخندا لايق به نه شي
څو يې عشق له عقله پلی جولانه کا
(۱۰: ۲۳)

- د حسن ازبکي:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (ازبکي) تولنوم دی. د (صبر خونه تالاکېدل) ترنګ ګړنه او مانا يې (د بې صبرۍ پای او انتها ، نه صبرېدنه، بې صبري) ده. د (صبر خونه) بل شعري تول ترنګ دی (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (خونه) تولنوم دی.

نه منمه ازبکي د هغه حسن
څو زما د صبر خونه تالانه کا
(۱۰: ۲۳)

- د خط توره:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولنومی (خط) تولنومی (توره) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترنګ دی (خط) مشبه او (توره) مشبه به ، ګډ صفت يې

www.milltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اغېز او پرېکول) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

شا به نه کا مفت خواره وښکلي مخ ته
څو يې سر ته د خط توره تر ملا نه کا

(۱۰: ۲۴)

- د صبر قلا:

په پورتني شعري تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (قلا) تولنوم دی.

محبت اسماني تندر دی ناصحه !
هېڅ فایده ورته د صبر قلا نه کا

(۱۰: ۲۴)

- د آه اور:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (آه) تولنومی (اور) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترېنګ دی (آه) مشبه او (اور) مشبه به ، ګډ صفت یې (ګرموالی) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

که هر څو یې لوغړن د آه په اور کړي
څوك به خوی له (د) کج روی د فلك نور کا

(۱۰: ۲۴)

- د شبنم ژړا:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (شبنم) تولنومی (ژړا) تولنوم دی، همداسې یو استعاري ترېنګ هم دی (ژړا) قرینه (شبنم) مستعارمنه او (څاڅکی) مستعارله (نرمښت او رنګ او نور جوړښت) یې د جامع وجه ده. په لاندې بیت کې یې وګورئ:

یو د بل په درد و غم خوښ و خرم کا
د شبنم په ژړا ګل په خندا خور کا

(۱۰: ۲۴)

- د ټکي شنه نمري:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني ترنګ کې (شنه نمري) ستاينوم ترنګ دی (شين/ شنه) ستاينوم (نمري) ستايلی دی. همداسې تول ترنګ هم دی (د) تولوييکی (تېکې) تولنومی او(شنه نمري) تولنوم دی. د دې ترخنګ (د تېکې شنه نمري اغوستل) يوه ګړنه او مانا يې (مکر حيله، دروه، درغلنه) ده. بله ګړنه (برګ و بور کېدل) ده، مانا يې (رعب او هيبت غورځول) ده. د دې ترخنګ (خړکېدل) بله ګړنه او مانا يې (ګرمېدل او ملامتي) ده.

کله واغوندي شنه نمري د تېکې
کله خړ شي ځان له قهره برګ و بور کا
(۱۰: ۲۴)

- د مظلوم اوښې:

پورتنی ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (مظلوم) تولنومی او (اوښې)تولنوم دی.

چې يې ختې د مظلوم په اوښو کېږي
دغه کور به زمانه د ظالم ګور کا
(۱۰: ۲۵)

- زړه تورول:

پورتنی ترنګ يوه ګړنه او مانا يې (اړيکی پرېکول، بدول ، زړه مړېدل) ده. همدارنګه

(مخ بل لور ته کول / مخ اړول) بله ګړنه ده چې مانا يې (بې وفايي، ناپامي، بې پروايي) ده.

يو دې زړه زما له بله لوريه تور کا
بيا دې مخ زما له لوري په بل لور کا
(۱۰: ۲۶)

- سر تورول:

پورتنی ترنګ يوه ګړنه او مانا يې (سوال او زاري کول) ده.

خلاص دې نه کړم د رقيب له سر درده

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هـزار ځله مې سر درته سرتـور کا
(۱۰: ۲۶)

- هجر منګور:

پورتنی تړنګ تشبیهي دی (هجر) مشبه او (منګور) مشـبه بـه، ګډ صفت يې (اغېز، رنځول او ځورول) دی. د (پر زړه منګور لګیا کول) تړنګ ګړنه او مانا يې(ځورول او کړول)ده.

څه به رنګ زما په ځای وي سمنبره
چې لګیا مې دې په زړه هجر منګور کا
(۱۰: ۲۶)

- سترګې سوځېدل:

پـورتنی تړنـګ يـوه ګړنـه او مانـا يـې (ډېره کـول، شـرمېدل ، ډارېـدل او وېرېدل) ده.

چې پرې سوې را څخه سترګې د غمازو
غـم دې زوم زمـا لـه دلـه هغه زور کا
(۱۰: ۲۶)

- د ښه مخ همای:

په پـورتني تړنګ کې د (ښـه مخ) تړنګ سـتا ینومیز دی (ښـه) سـتاینوم او (مخ) ستایلی دی. بلخوا، دا تړنګ تولي هم دی (د) تولـوییکی (ښـه مـخ) تولنـومی او (همـای) تولنـوم دی. همدارنګـه يـو اسـتعاري تړنـګ هـم دی (همای) مستعارمنه (اغېز او ښکلا) مستعارله او (ښه مخ) قرینه ده.

د ښه مخ همـای هالـه کا په چا سیوری
چې شهپر د خط و خال راوړي پرواز کا
(۱۰: ۲۷)

- د ترکو جادو:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (ترکو) تولنـومی او (جادو) تولنـوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ترکو په جادو ړانده کاڼه دي
بېهوده ورته ناصح د پند اواز کا
(۱۰: ۲۷)

- ترېښو لاندې ښاخونه پرې کول:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ځان زیانمنول، خپلې پښې وهل) ده.
بله ګړنه (په زړه نهالول) ده چې مانا یې (غوښتل، منل، لورول) ده.

پرېکوي تر خپلو پښو لاندې ښاخونه
چې بدي د عزیزانو په زړه نهال کا
(۱۰: ۲۸)

- د برېښنا په رڼا ستن پېیل:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا یې (ناشونی کار کول، ستونزمن کار کول) ده.

نا لایق چې لایقت په نسب غواړي
د برېښنا په رڼا ستن پېیي جنجال کا
(۱۰: ۲۹)

- د مهر مخ:

په پورتني شعري تول ترړنګ کې(د) تولوییکی (مهر) تولنومی (مخ)تولنوم دی. بل تول ترړنګ د (مینې رنځ) دی. (د) تولوییکی (مینه) تولنومی (رنځ) تولنوم دی. بلخوا، تشبیهي ترړنګ هم دی (مینه) مشبه او (رنځ) مشبه به، ګډ صفت یې(خوږوالی، ښکلا) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

بیانګار د مهر مخ راته ښکاره کا
بیا یې رنځ زما د مینې دوباره کا
(۱۰: ۳۰)

- د سکون اوم تار:

په پورتني ترړنګ کې (اوم تار) ستاینوم ترړنګ دی (اوم)ستاینوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(تار)ستايلي دی.همدارنګه (د) تولوييکی (سکون) تولنومی (اوم تار) تولنوم دی. د دې ترڅنګ (په اوم تار ګنډل/ په خام تار تړل) تړنګونه ګڼنې دي چې مانا يې (بې پايلې چار، ناسم حالت کې پرېښوول) ده.

چې ګنډلی د سکون په اومه تار وو
هغه زخم مې يې بيا پاره پاره کا
(۱۰: ۳۰)

- خونخوار خيال:

په پورتني ستاينوم تړنګ کې (خونخوار) ستاينوم (خيال) ستايلي دی. د دې ترڅنګ

(زړه د مينې فواره کول) ګړنه او مانا يې (ډېره مينه ورکول، په مينه کې ډېر اخلاص) ده. د (مينې فواره) هم شعري تول تړنګ دی چې (د) تولوييکی (مينه/ مينې) تولنومی او (فواره) تولنوم دی.

خونخوار خيال د يار رانغی تماشو له
که مې زړه ورته د مينې فواره کا
(۱۰: ۳۱)

- لاس پر سر راکښل:

پورتنی تړنګ يوه ګړنه او مانا يې (مهرباني، زړه سوی، پالنه) ده.

هېڅ مې يار د مهر لاس په سر رانه کېښ
که هر څو مې ځان يتيم او بېچاره کا
(۱۰: ۳۱)

- ګلګونې جامې:

په پورتني تشبيهي تړنګ کې (ګل) مشبه به (ګون) د تشبيه توری او (جامې) مشبه دی. همداسې (ګلګونې جامې اغوستل) ګړنه او مانا يې (پسولل، ښکلنه او سينګارونه) ده.

چې ګلګونې جامې اغوندي سواري کا
خدای زده بيا د چا د قتل تياري کا

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۲)

- د سرو شونډو رموز:

پورتنی ترڼک تولي دی (د) تولوییکی (سرې شونډې) تولنومی او (رموز) تولنوم دی. د ټول ترڼک په منځ کې بل ستاینوم ترڼک (سرې شونډې) دی. (سرې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

په رموز یې د سرو شونډو نه پوهېږم
چې د خلکو غمخواري کا خونخواري کا
(۱۰: ۳۲)

- د اوښو دُر:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی(اوښې) تولنومی (دُر) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترڼک هم دی (اوښې) مشبه او(دُر) مشبه به، ګډ صفت یې (جوړښت او روڼوالی) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

تویوي په لپو لپو دُر د اوښو
چې مې سترګې د دیدن خریداري کا
(۱۰: ۳۲)

- بې لاسه لستوڼی:

په پورتني ستاینوم ترڼک کې (بې لاسه) ستاینوم (لستوڼی) ستایلی دی.

لکه بې لاسه لستوڼی څه کړای نه شي
هسې بې فضله بنده دی مضطرب
(۱۰: ۳۵)

- مزرۍ سترګې:

په پورتني ستاینوم ترڼک کې (مزرۍ) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. همداسې (خوب حرامول) ګڼه او مانا یې (نارامول) ده.

ستا مزرو سترګو حرام کا
د حرم په هوسو خواب
(۱۰: ۴۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د سترګو قصاب:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (سترګې/ سترګو) تولنومی (قصاب) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترڼک دی (سترګې) مشبه او(قصاب) مشبه به، ګډ صفت يې (ځور، رنځ، ظلم او ستم) دی. په لاندې بیت کې يې وګورئ :

کشتني غوندې ولاړ يم
ستا د سترګو په قصاب
(۱۰: ۴۱)

- د بڼو سيخ:

پورتنی ترڼک تولي دی (د) تولوييکی (بانه) تولنومی (سيخ) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترڼک دی (بانه) مشبه او(سيخ) مشبه به،ګډ صفت يې (جوړښت او اغيز) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

زر په زر به مې کا غوښې
د بڼو په سيخ کباب
(۱۰: ۴۱)

- د حسن درياب:

په پورتني شعري تول ترڼک کې (د) تولوييکی (حسن) تولنومی (درياب) تولنوم دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

ستا د حسن و درياب ته
غير حسن دی حباب
(۱۰: ۴۲)

- د هجر عذاب:

پورتنی ترڼک تولي دی (د) تولنومی (هجر) تولنومی (عذاب) تولنوم دی، بيا تشبيهي ترڼک دی (هجر) مشبه او (عذاب) مشبه به ، ګډ صفت يې (کړاو او رنځ) دی. په لاندې بيت کې يې وګورئ :

خدای دې نه سېځي حميده !

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوك د هـجـر پـه عـذاب

(۱۰: ۴۲)

- د صبر خانمان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی (خانمان) تولنوم دی، بیا تشبیهي ترنګ دی (صبر) مشبه او (خانمان) مشبه به ، ګډ صفت یې (جوړښت) دی. په لاندې بیت کې یې وګورئ :

ځکـه ما څخه آرام و قـرار ورك شه

چې مې اوښو کړه د صبر خانمان ړوب

(۱۰: ۴۲)

- د حیا د بحر دُر:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوییکی (حیـا او بحـر) تولنـومی او (دُر) تولنـوم دی. د (صـبرجهازونه) بـل تـول ترنـګ دی (د) تولـوییکی (صـبر) تولنومی او (جهازونه) تولنوم دی .

د حیا د بحـر دُر یې مونـده نه شي

که د صبر جهازونه کړم چندان ړوب

(۱۰: ۴۳)

- د اوښو توپان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (توپـان) تولنـوم دی.

هېڅ پروا نه کا په غـم د هـر ژړانـده

که جهان کړم زه د اوښو په توپان ړوب

(۱۰: ۴۳)

- د زړه کبوتر:

په پورتني تـول ترنګ کـې (د) تولـوییکی (زړه) تولنومی او (کبـوتر) تولنـوم دی.

څه ښـادي به کبـوتـر زما د زړه کا

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې کښېوتی په لاس باز يې د رقيب
(۱۰: ۴۴)

- داغلی زړه:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (داغلی) ستاينوم دی (زړه) ستايلی دی.

د داغلي زړه له آهه شم څه شان چپ
د چمـن په ګلـو نه وي بلبـلان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د مراد ډيوه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مراد) تولنومی او (ډيوه) تولنوم دی. همداسې (پـه اوبـو ډيـوه بلېـدل) ترنـګ ګړنـه او مانـا يـې (بختورېده، طالعمني) ده.

په اوبـو بـه دې ډيـوه شـي د مراد بلـه
که صدف غوندې په صبر کړې دهان چپ
(۱۰: ۴۵)

- د زړه قبله:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوييکی (زړه) تولنـومی او (قبلـه) تولنـوم دی. بلخـوا ، يـو اسـتعاري ترنـګ هـم دی (زړه) قرينـه (قبلـه) مسـتعارمنه (غوښتنه او هيلې) مستعارله دی.

خدای قبله زما د زړه که ذات د ښکليو
که بد ذات په دا باله شم که نيك ذات
(۱۰: ۴۶)

- مړاوې سترګې:

پـه دې ترنـګ کې(مړاوې) سـتاينوم (سـترګې) سـتايلی دی. ددې ترڅنـګ (سـترګې مړاوېـدل) ترنـګ ګړنـه ده، مانـا يـې (د سـترګو اغېـز ښـندې، شرمېدل، حيا کول) ده.

بې د يار له مړاوو سترګو چې کج ګوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼه نه کا رنځوران چاته جواب سخت
(۱۰: ۴۷)

- خونخوارې سترګې:

په پورتني ترڼک کې (خونخوارې) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. د (سترګو خونخواربدل) ترڼک ګڼه او مانا يې (د سترګو اغېز بنندي، چاته د کړاو او ځور رسول) ده.

له خونخوارو سترګو څه شفقت غواړې
مقرر چې وي په زړه اهل قصاب سخت
(۱۰: ۴۷)

- د غم سخرې غوټې:

په پورتني تول ترڼک کې(د) تولوييکی (غم) تولنومی او(سخرې غوټې) تولنوم دی. د تول ترڼک په منځ کې بل ستاینوم ترڼک (سخرې غوټې) دی(سخرې) ستاینوم او (غوټې) ستايلی دی.

سخرې غوټې مې د غم دې زړه ته پروتې
کشکې خدای که راپيدا ګره کشای دوست
(۱۰: ۴۸)

- شوخ کتل:

په پورتني ترڼک کې (شوخ) کړول (کتل) کړولی دی. د (په غتهو سترګو رندېدل) ترڼک ګڼه او مانا يې (په لوی لاس ځان يا خپله ورتيا نفی کول) ده.

يار دې ويار زما د شوخو کتو نه کا
زه په غتهو سترګو ړوند يم لکه بوت
(۱۰: ۴۹)

- غوړ کول:

پورتنی ترڼک يوه ګڼه او مانا يې (اورېدل، غوږ نيول، غوږ درنول) ده.

ښکلي نه درنـوي غـوږ په نورو دُرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په غوږ کاندي حميده ستا ياقوت

(۱۰: ۴۹)

- د زړه تابنده نمر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (تابنده نمر) تولنوم دی. د تول تړنګ په منځ کې بل تړنګ (تابنده نمر) ستاينوميز دی (تابنده) ستاينوم او (نمر) ستايلی دی.

چې ښکاره زما د زړه تابنـده نمر شه
د سپوږمۍ له لاسه هلته مشال پرېووت

(۱۰: ۵۰)

- د هلال مات کچکول:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (هلال) تولنومی او (مات کچکول) تولنوم دی. د تول تړنګ په منځ کې بل ستاينوم تړنګ (مات کچکول) دی (مات)ستاينوم او(کچکول) ستايلی دی. بلخوا ، يو تشبيهي تړنګ هم دی (هلال) مشبه به(مات کچکول) مشبه او (جوړښت) يې ګډ صفت دی. د (روتېـ موركه) تول تړنګ كې (د) تولوييكی (روتېـ) تولنومی او (موركه) تولنوم دی.

شوم فلك د روتېـ موركه هالـه وركړه
چې له لاسه مات كچكول د هلال پرېووت

(۱۰: ۵۰)

- نمرمخی:

پورتنی تړنګ له دوو توكو (نمر + مخ) څخه رغېدلی، يو تړلی ستاينوم دی. بلخوا (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او(ښكلا) يې ګډ صفت دی.

دا مې پرېوتـه پېښنـه د زړه لـه داغـه
كه د لاس نه د نمرمخي مشال پرېووت

(۱۰: ۵۰)

- د مينې زخم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

د اشنا د مينې زخم په عذاب کړم
چې ترې نه ووځي خوناب د شکايت
(۱۰: ۵۱)

- د تن کور:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (تن) تولنومی او (کور) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (تن) مشبه (کور) مشبه به او ګډه صفت يې (فزيکي جوړښت) دی.

د تن کور به مې لړغون وو مينې سوی
که مې نه راتلی ژړا په حمايت
(۱۰: ۵۱)

- سر کوزول:

پورتنی ترړنګ يوه ګړنه او مانا يې (منل، تسليمېدل، سرټيټول) ده.

سر زما سرکوزي نه منې د تاج
ګنه تاج زما و سر ته دی محتاج
(۱۰: ۵۳)

- د عشق طفل:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی(عشق) تولنومی او (طفل) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (عشق) مشبه (طفل) مشبه به او ګډ صفت يې (نا لېوې او غيرعادي کړنې) دی.

که د عشق طفل څه لږه که خوله پټه
اپلاتون څخه کا سم سيده تقرير کج
(۱۰: ۵۴)

- د زلفينو مار:

په پورتني تول ترړنګ کې(د) تولوييکی (زلفين) تولنومی او (مار) تولنوم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (زلفین) مشبه (مار) مشبه به او ګڼ صفت یې (جوړښت) دی. د (عشق دم) په شعري تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

یوه ورځ به خوړ حمید مار د زلفینو
اوس په دم د عشق پاړو شه زما روح
(۱۰: ۵۷)

- د مهر لاس:

په پورتني ترڼګ کې (د) تولوییکی(مهر) تولنومی او (لاس) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترڼګ هم دی (مهر) مستعارمنه (لورېينه، مهرباني) مستعارله (لاس) قرینه او (حب یا مینه) وجه جامع ده.

په خدمت به دې جهان د وړاندې درومي
که د مهر لاس کړې وړاندې لکه صبح
(۱۰: ۵۷)

- سپین ویل:

پورتنی ترڼګ ګڼه او مانا یې (رښتیا ویل، پاك ویل، غوڅ ګڼېدل) ده.

سپین ویل کوه د حق عبدالحمیده !
کـه په ژبه اوېزاندې، لـکـه صبح
(۱۰: ۵۷)

- د حیات اوبه:

په پورتني شعري تول ترڼګ کې (د) تولوییکی(حیات) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی.

څو اوبه دې د حیات نوشلې نه دي
دا دې واړه نادانـي ده وهې جخ
(۱۰: ۵۸)

- د نفس سپی:

په پورتني ترڼګ کې (د) تولوییکی (نفس) تولنومی او (سپی) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، تشبيهي ترړنګ هم دی (نفس) مشبه (سپی) مشبه به او (بې پروايي، ناروا کول) يې ګډه ستاينه ده.

که منډې درسره خوله په هر طعام کې
د نفس سپی دې مردار خوره نه که چخ
(۱۰: ۵۸)

- د ګېډې ځاه:

په پورتني تول ترړنګ کې(د) تولوييکی (ګېډه) تولنومی او (ځاه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی. (ګېډه) مشبه (ځاه) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی.

هسې پرېوتې نسکور د ګېډې ځاه ته
چې دې نه دی ياد په زړه چاه د زنخ
(۱۰: ۵۸)

- د اوښو اوبه:

په پورتني تول ترړنګ کې(د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (اوبه) تولنوم دی. همدارنګه تشبيهي ترړنګ هم دی (اوښې) مشبه (اوبه) مشبه به او (جوړښت) يې ګډ وصف دی.

تل د اوښو په اوبو کې لره تر مخ
په دغو اوبو کې ليد شي د دلبر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د مخ ډيوه:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او(ډيوه) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترړنګ هم دی (مخ) مشبه (ډيوه) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او ښکلا) ده.

- مخ سورکول :

دا يوه ګړنه او مانا يې (وهل ډبول) ده.

د يوسف د مخ ډيوه شوه هاله بلـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې یې سور کړ په څپېړو برادر مخ
(۱۰: ۵۸)

- د نمر مخ:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (نمر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (نمر) مشبه به (مخ) مشبه او ګډه صفت یې (ځلا، ښکلا، نور) دی.

له مېږې د سیوري ونه شا په شا وي
څو یې نه کا مخامخ سره د نمر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د ځیګر مخ:

په پورتني شعري تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (ځیګر) تولنومی او (مخ) تولنوم دی.

و هر چاته به سرخ رویه لکه ګل شي
که په وینو سره وینځې د ځیګر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د صبر کوثر:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (صبر) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترڼګ هم دی (صبر) مشبه (کوثر) مشبه به او ګډه صفت یې (ګرانښت او ارزښت) دی.

سیاه رویې به دې د طمعې لاړه نه شي
څو پرېنوینځې د صبر په کوثر مخ
(۱۰: ۵۹)

- د محنت تناکې:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (محنت) تولنومی او (تناکې) تولنوم دی.

چې تناکې د محنت لري په لاس کې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نه ګوري په ځله د ګوهر مخ
(۱۰: ۵۹)

- شوخې سترګې:

په پورتني شعري ستاینوم ترېنګ کې (شوخ) ستاینوم (سترګې) ستایلی دی. دارنګه (کوز کتل / ګورل) ګړنه او مانا یې (شرم، حیا او حجب) ده.

شوخې سترګې نرګس کوز ګوري له شرمه
چې د باغ په لوري واړوي چشمان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د مخ آیینه:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (آیینه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترېنګ هم دی (مخ) مشبه (آیینه) مشبه به او (رڼوالی، سپینوالی، ښکلا) یې ګډ صفت دی.

آیینـه یـې د مـخ هسـې پـر حیـا ده
چې نفس یې د نسیم لګي په ځان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د نسیم وږمه:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (نسیم) تولنومی او (وږمه) تولنوم دی.

چې وږمه یې د نسیم په رخسار داغ شي
د بوسې په وقت ور وړای نه شم لبان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- د تورو زلفو کمند:

پورتنی ترېنګ تولي دی (د) تولوییکی او (تورې زلفې) تولنومی (کمند) تولنوم دی. بل ستاینوم ترېنګ (تورې زلفې) دی (تورې) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. همدارنګه، یو تشبیهي ترېنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کمند) مشبه به (جوړښت او اغېز) یې ګډ صفت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ور واچوي کمند د تورو زلفو
د بازار په ګډېده کا آهوان شوخ
(۱۰: ۶۰)

- ورځ اوښتل:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا یې (بدبختي، بدمرغېدل ، بدمرغي) ده.

مــه اړوه مـخ دلــبـره، اوړي زمـا ورځ
مخ کړه چې مې شپه د درد و غم شي رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

- د زانې کټورې / له زانو کټورې غوښتل:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا یې (ناشونتوب ، نه پوره کېدونکې هیله) ده. دا ګړنه یوه انګېرنه هم ده.

عهد یې د زانې کټورې دی مونده نه شي
تش په توره خلق غورځوي په رڼا ورځ
(۱۰: ۶۱)

- د اشنایۍ پت:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (اشنایي) تولنومی او (پت) تولنوم دی.

چې ساتلی نه شي پت د اشنایۍ
آشنـایي ده د دنیـا د اشنا هېڅ
(۱۰: ۶۲)

- د زړه کور:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (کور) تولنوم دی. بلخوا تشبیهي تړنګ هم دی (زړه) مشبه (کور) مشبه به او ګډه ستاینه یې (جوړښت) دی. د (اوښو سېلاب) په شعري تول تړنګ کې (د) تولوییکی (اوښو) تولنومی او (سېلاب) تولنوم دی. همدارنګه، یاد تړنګ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشبیهي هم دی (اوښې) مشبه (سېلاب) مشبه به او (جوړښت) یې ګډه ستاینه دی.

د سکون د متاع ځای مې پکې نه شي
د زړه کور مې کړ سیلاب د اوښو ړنګ
(۱۰: ۶۶)

- د وصال چشمه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (وصال) تولنومی او (چشمه) تولنوم دی. (سینه سول) ګړنه او مانا یې (سوځېدل، ځورول، کړول) ده. بل ترڼک (د فراق سینه) ده. په دې تول ترڼک کې (د) تولوییکی (فراق) تولنومی او (سینه) تولنوم دی.

لا به کله د وصال په چشمه پيښ شم
چې سینه د فراق سوې کړم په ټنډ
(۱۰: ۶۶)

- د تور خط لیکه:

په پورتني تول ترڼک کې(تور خط) ستاینوم ترڼک دی (تور) ستاینوم (خط) ستایلی دی. همدارنګه (د) تولوییکی (تورخط) تولنومی (لیکه) تولنوم دی. د (سترګو توروسپین ګډېدل) ترڼک ګړنه او مانا یې (وارخطا کېدل، هك پك کېدل) ده.

د تور خط لیکه یې ګډه په سپین مخ شوه
تور و سپین زما د سترګو شو په دا ګډ
(۱۰: ۶۷)

- د وصل خیال:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی(وصل) تولنومی او (خیال) تولنوم دی.

بېلتانه د وصل خیال را ښخه خور کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رمه باندې لېوه شه د موسی ګډه
(۱۰: ۶۷)

- د ښکليو پټکې:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (ښکليو) تولنومی او (پټکې) تولنوم دی.

لوياوه يې پټکو لره د ښکليو
چې ساته عبدالحميد شه په ځار ځار
(۱۰: ۶۹)

- د زړه وصل:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (وصل) تولنوم دی. د دې ترځنګ (زړه وصلېدل) ګړنه او مانا يې (اړيکی، تړون) ده.

هېڅ مې نه شي تسلي د زړه په وصل
د طوبی تر سيوري ناست يم مخ په نمر
(۱۰: ۷۰)

- د محبت آه فرياد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (محبت) تولنومی او (آه فرياد) تولنوم دی.

آه فرياد د محبت مشکله کاره
چې مې نه په سر، سرکېږي نه په زر
(۱۰: ۷۰)

- د دوو سترګو کعبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (دوو سترګو) تولنومی او (کعبه) تولنوم دی. همدا رنګه (دوو) شمېرنوم او (سترګو) شميرلی دی (دوو سترګو) شمېرنوم ترنګ بولو.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مخ چې مې کعبه وه د دوو سترګو
مسلط کړ باندې خط مواس د کفر
(۱۰: ۷۲)

- د ترکو خیال:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (ترکو) تولنومی او (خیال) تولنوم دی.

په هغو سترګو کې خیال د ترکو بند شي
انتظار چې يې حلقې کا د زنځير
(۱۰: ۷۵)

- د زلفو ځېل:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زلفو) تولنومی او(ځېل) تولنوم دی.همدارنګه تشبيهي ترنګ هم دی (زلفې) مشبه (ځېل) مشبه به او (جوړښت، اوږدوالی) ګډ صفت دی.

ډېر يې ويار زما د کار کاوه ښه وشوه
چې زاهد په ځېل د زلفو شه اسير
(۱۰: ۷۵)

- د اُميد زړي:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (اُميد) تولنومی او (زړی) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي ترنګ هم دی (اُميد) مشبه (زړي) مشبه به او ګډ صفت يې (هيله) ده.

د (غم غوبلونه) په تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (غوبلونه) تولنوم دی. همدارنګه، يو تشبيهي ترنګ هم دی (غم) مشبه (غوبلونه) مشبه به او ګډ صفت يې (ځپل، کړول) دی.

څه نشونما به کا زما د اميد زړي
ګرځي مې په سر د غم غوبلونه ګېر و پېر
(۱۰: ۷۶)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د جدایۍ فوجونه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (جدايي) تولنومی او (فوجونه) تولنوم دی.

وخاته فوجونه مې په سر د جدایۍ
لور په لور هم دا غږ و آواز دی چې پېر پېر
(۱۰: ۷۶)

- د مینې سر درد:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (سر درد) تولنوم دی.

ورك به مې د مينې د سر درد نه شي حميده !
ولې چې ترلی سره وايي سرو سېر
(۱۰: ۷۶)

- د تورو زلفو کفرستان:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (توري زلفې) تولنومی او (کفرستان) تولنوم دی. د تول ترنګ په منځ کې (تورو زلفو) ستاينوم ترنګ دی (تورې) ستاينوم او(زلفې) ستايلی دی. بلخوا، يو تشبيهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (کفرستان) مشبه به او ګډه صفت يې (تاريکي، تور والی) دی.

چې مې وليد کفرستان د تورو زلفو
عقل و هوښ مې له خاطره د اسلام لاړ
(۱۰: ۷۹)

- ځان خوړل :

پورتني ترنګ ګړنه او مانا يې (ځورېدل، مړه کېدل، وژل کېدل، سرخوړل) ده.

چې د ظلم په کمر دې تل ميدان خوړ
دماغي ځان ته غره خود به دې ځان خوړ

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۸۰)

- د اوښو سېل:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (اوښې) تولنومی او (سېل) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (سېل) مشبه به او (حرکت اوجوړښت) يې ګډه ستاينه ده.

څه به نه نړېده برج د ستا د عمر
د مظلوم د اوښو سېل يې هر زمان خوړ

(۱۰: ۸۰)

- د پند پومبه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (پند) تولنومی او (پومبه) تولنوم دی. د (په غوږ کې پومبه اېښوول) ترنګ ګړنه او مانا يې (نه اورېدل، غوږ کڼول) ده.

د رقيب د پند پومبه دې پکې اېښې
چې دې نه لګي په غوږ زما آواز

(۱۰: ۸۲)

- د زړه سوز:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (سوز) تولنوم دی. دارنګه (زړه سوځول) ګړنه او مانا يې (همدردي، په غم کې ګډون) ده.

شه مې سوز لکه د شمعې دل افروز
په ژړا مې څکه نه ځي د زړه سوز

(۱۰: ۸۴)

- د خاطر زخم:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خاطر) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

چې رفو کا دحميد د خاطر زخم

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونده نه شي يو دلدار هسې دلدوز
(۱۰: ۸۵)

- نوخېز حسن:

دا ستاينوم ترنګ دی. (نوخېز) ستاينوم (حسن) ستايلی دی.

چې نظر په نوخېز حسن کړم د ښکليو
راته هېڅ شــي د بهار د ګلـو خېز
(۱۰: ۸۵)

- وچ ګوګل:

پـه پـورتني سـتاينوم ترنـګ کـې (وچ) سـتاينوم (ګوګـل) سـتايلی دی. بـل سـتاينوم ترنـګ (اوښـلنې سـترګې) دی چې(اوښـلنې) سـتاينوم (سـترګې) ستايلی دی.

وچ ګوګل زېړه ګونه اوښلنې سترګې
په دعـوه کې د عشـق بويه دستاوېز
(۱۰: ۸۶)

- شکرلب:

پورتنی ستاينوم ترنګ دوه تـوکي لـري (شـکر) او (لـب). دواړه سره يوځـای شوي او يو ستاينوم يې رغولی دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (شکر) مشبه به (لب) مشبه او(خوږوالی) ګډ صفت دی.

که يې لب د شکرلب زېښلې نه دي
د حميد زبـان به څه شي شکر رېز
(۱۰: ۸۶)

- د ترکو ښکنځل:

پـه پـورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوييکی (ترکـو) تولنـومی او (ښـکنځل) تولنوم دی.

په دعــا به څنــې څه لره غوښته چا
که ښکنځل د ترکو نه وای شهـد آمېز
(۱۰: ۸۶)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په لمن لاس لګول:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا يې (مرسته او ملاتړغوښتل) ده.

زر به ورسي په داد لـه کمينـۍ
لګولی دی حميد ستا په لمن لاس
(۱۰: ۸۹)

- د بوسې ګل و ثمر:

په پورتني تـول تړنـګ کې (د) تولـوييکی (بوسـه) تولنومی او (ګـل و ثمـر) تولنـوم دی. بلخـوا يـو تشـبيهي تړنـګ هـم دی (بوسـه) مشـبه (ګـل و ثمـر مشبه به او (خوږوالی او نرمښت) يې ګډ صفت دی.

چې ښنـې ګل و ثمر د بـوسې ماتــه
هغه مخ کاندي بهار د خط و خال پس
(۱۰: ۹۱)

- د آزار غشی:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولـوييکی (آزار) تولنـومی او (غشـی) تولنـوم دی. بلخوا، يو استعاري تړنـګ هـم دی (آزار) قرينـه (غشـی) مسـتعارمنه او (نظر، کتل) مستعارله دی.

د مظلـوم د آزار غشـی رسـا لګـي
هېڅ ګوزار يې خطا نه درومي عبس
(۱۰: ۹۲)

- له آزاره بازار موندل:

پـورتنی تړنـګ ګړنـه او مانـا يـې (د چـا پـه بـدمرغۍ کـې خپلـه نيکمرغـي ليدل) ده.

هر سړی چې له آزاره بازار غواړي
د دارو په طمع زهر خوري ناکس
(۱۰: ۹۲)

- د عشق فوج:

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (فوج) تولنوم دی.

چې پرې راشي د عشق فوج ټول سیاه پوش
لاعلاج له زړه ګوښه شي عقل و هوش
(۱۰: ۹۵)

- د عشق دیګ ځوښېدل / دیګ ځوښېدل:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (دیګ ځوښېدل) تولنوم دی. همداسې ګړنه هم ده او مانا یې (لوړتیا او اوج، لوړه کچه) ده. د (شرم و ننګ سرپوښ) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (شرم و ننګ) تولنومی او (سرپوښ) تولنوم دی. بلخوا یو تشبیهي ترڼګ هم دی (شرم و ننګ) مشبه (سرپوښ) مشبه به او (پټول) یې ګډ صفت دی.

راغی دیګ زما د عشق هسې په ځوښ
چې پرې نه ودرې د شرم و ننګ سرپوښ
(۱۰: ۹۶)

- خاورې پر سرېدل:

پورتنی ترڼګ ګړنه او مانا یې (بدمرغي، خوار و زارېدل) ده.

لکه زه خاورې په سر خوښ یم په عشق کې
بادشاهان به هسې نه وي په افسر خوښ
(۱۰: ۹۶)

- مشکینې زلفې:

دا ترڼګ ستاینومیز دی (مشکینې) ستاینوم (زلفې) ستایلی دی. بلخوا، تشبیهي هم ده (زلفې) له (مشکو) سره تشبیه شوې دي (زلفې) مشبه (مشك) مشبه به او ګډ وصف یې (تور رنګ او خوشبویي) ده. د دې ترڅنګ (خاورې پر سر کېدل / در په در کېدل) هم ګړنې دي چې مانا یې (غم ځپلی، نتلی او ویرجن) ده.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مـې کېږي په مشکينـو زلفـو مينــه
در په در يم لکه باد ، خاورې په سر خوښ
(۱۰: ۹۷)

- د ديد وږی مزری :

په پورتني تول تړنګ کې (وږی مزری) ستاينوم تړنګ دی (وږی) ستاينوم (مزری) ستايلی دی. همدا ډول په ټول تول تړنګ کې(د) تولوييکی (ديد) تولنومی او(وږی مزری) تولنوم دی.

په سبب د عشـق دې هم را غـرض نه کا
که د ديد وږي مـزري شي سل په ما پېښ
(۱۰: ۹۸)

- د پېغور داغ:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (پېغور) تولنومی او (داغ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (پېغور) مشـبه (داغ)مشـبه بـه، ګډه صفت يې(ځور او بد لګېدل) دی.

هر يـو داغ شي د پېغـور راپـورې نښلي
چې بې ياره مې هر دم د ژوندون وکېښ
(۱۰: ۱۰۰)

- د رخسار لمبه:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (رخسار) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (رخسـار) مشـبه (لمبـه) مشـبه بـه او ګـډه صـفت يـې (د وړانګـو پورتـه کېـدل، يورنـګ اغېـز) دی. د (حسـن فراش) په تول تړنګ کې (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (فـراش) تولنوم دی.

په لمبـه يـې د رخسـار وسـه ايرې شـه
چې يې کېښود په فراش د حسن ګام خط
(۱۰: ۱۰۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مینې اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (مینه) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مینه) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت یې(ځورول او کړول) دی.

چې په اور د مینې بل کا بله شمع
ماه و مهر کا د ثابت خجله شمع
(۱۰: ۱۱۲)

- د حیا پښه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (حیا) تولنومی او (پښه) تولنوم دی. همدارنګـــه

(د حیا پښه ښویېدل) یوه ګړنه او مانا یې (شرمېدل، پزه پرېکېدل) ده.

د هغو د حیا پښه مدام ښویېږي
چې یې واخېسته د نس په هوی طمع
(۱۰: ۱۱۳)

- ګلبدن:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (ګل) ستاینوم او (بدن) ستایلی دی. بلخوا تشبیهي ترنګ دی (ګل) مشبه به (بدن) مشبه او ګډ صفت یې(نرموالی او پوستوالی) دی. د (سترګې پرانیستل) ترنګ ګړنه او مانا یې (سترګې غړول، څېرېدل، پوهېدل) ده.

چې په مخ د ګلبدن سترګې پرانیځي
غونچه نه کا سم کاته له دې دماغ
(۱۰: ۱۱۵)

- د اوښو جوی:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښو) تولنومی او (جوی) تولنوم دی.

ته په جوی زما داوښو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تازه کېږي لکه باغ
(۱۰: ۱۱۷)

- د فکر توره:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (فکر) تولنومی او (توره) تولنوم دی. همدارنګه تشبيهي هم دی (فکر) مشبه (توره) مشبه به او (تېزوالی) يې ګډ وصف دی. د (توره اچول) ترنګ ګڼنه او مانا يې (بربنډول، ځرګندول، په زړورتيا عمل کول، ښکاره کول ډاډمن حرکت کول) ده.

اوس د فکر توره واچوه حميده !
چې دې نشته په پښتو کې څوك حريف
(۱۰: ۱۲۱)

- د عاشقۍ رنځ:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عاشقۍ) تولنومی او (رنځ) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (عاشقۍ) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډ صفت يې (ځورول او کړول) دي.

نه دی هسې زيانمن رنځ د عاشقۍ
چې رنځور يې و علاج ته لري شوق
(۱۰: ۱۲۵)

- برندې سترګې:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (برندې) ستاينوم او (سترګې) ستايلی دی.

څه کرم لري د ښکليو برندې سترګې
چې د قتل و احتياج ته لري شوق
(۱۰: ۱۲۵)

- د غمونو امواج :

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (غمونو) تولنومی او (امواج) تولنوم دی. د (خاطر سرېدل) ترنګ ګڼنه او مانا يې (ډاډمنېدل) ده.

د هوس له کنارې مې خاطر سوړ شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غمونو و امواج ته لري شوق
(۱۰: ۱۲۵)

- ګل اندام:

په پورتني ترکيب کې (ګل) ستاينوم او (اندام) ستايلی دی. بلخوا تشبيهي ترکيب دی (ګل) مشبه به (اندام) مشبه او ګډه ستاينه يې (نرموالی او پوستوالی) دی.

هر چې خوب لکه غونچه کا په طلب د ګل اندامو
په پېغور د هغو سترګې شبنم وکاږي په نوك
(۱۰: ۱۲۷)

- خونخوار لب:

په پورتني ستاينوم ترکيب کې (خونخوار) ستاينوم او (لب) ستايلی دی.

دغه خپل خونخوار لب پوښته دلبره
چې تغيير دی د حميد په څه کبل رنګ
(۱۰: ۱۳۲)

- تش په توره:

پورتنی ترکيب يوه کړنه او مانا يې (هسې، بې ځايه، خوشې، بې ګټې، هېڅ) ده. (دوکان ګرمول) بله کړنه او مانا يې (ځان مشهورول، خپل مينه وال زياتول) ده.

د وفا مال و متاع پکې هېڅ نشته
تش په توره ګرموي ښکلي دکان خپل
(۱۰: ۱۳۳)

- د يقين سترګې:

په پورتني تول ترکيب کې (د) تولوييکی (يقين) تولنومی او(سترګې) تولنوم دی. د(سترګې سپړدل) ترکيب کړنه او مانا يې (کتل او ليدل) ده.

چې يې عشق د يقين سترګې سپړدې نه دي
ځکه پرېوست ارستو په ګمان عقل
(۱۰: ۱۳۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د خوښۍ جام:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (خوښۍ) تولنومی (جام) تولنوم دی. د (درد وغم ایرې) په ترکیب کې (د) تولوییکی (درد و غم) تولنومی(ایرې) تولنوم دی.

سیده جام د خوښۍ نه وي په خوله ایښی
بیا ایرې د درد و غم کا پکې ګول
(۱۰: ۱۳۹)

- د عمر د پوال:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (عمر) تولنومی (د پوال) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (عمر) مشبه (د پوال) مشبه به او ګډ صفت یې (اوږدوالی او جوړښت) دی. د (عمر د پوال پرېوتل) ترکیب ګړنه او مانا یې (مړل او د ژوند پای) ده.

زر په زر به دې د پوال د عمر پرېوځي
چې یې زدویي د مظلوم د اوښو زېم
(۱۰: ۴۶)

- د غرور پومبه:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (غرور) تولنومی (پومبه) تولنوم دی. د (پند نغمه) تول ترکیب کې (د) تولوییکی (پند) تولنومی (نغمه) تولنوم دی.

د غرور پومبه راکاږه له غوږونو
واوره ښه د پند نغمه په زېر و بم
(۱۰: ۱۴۷)

- د غفلت زخم:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (غفلت) تولنومی (زخم) تولنوم دی. بیا یو استعاري ترکیب دی (غفلت) قرینه (زخم) مستعارمنه او (سرتیتی) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غفلت زخم به زر د ستا ناسور شي
چې پرې نه ږدې د نېکخواه د پند مرهم
(۱۰: ۱۴۹)

- د زلفو زنځير:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (زلفو) تولنومی (زنځير) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (زلفې) مشبه (زنځير) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت) دی. د (عشق صحرا) په ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی (صحرا) تولنوم دی.

ځغلوي راپسې يار زنځير د زلفو
چې د عشق په صحرا سر لکه مجنون شم
(۱۰: ۱۴۹)

- اسمان په غونډو ويشتل:

پورتنی ترنګ ګڼنه او مانا يې (بې ګټې کار کول، ناشونی کار کول) ده.

په تدبير سره تقدير کله تغيير خوري
چې دا فکر کړم اسمان په غونډو ولم
(۱۰: ۱۵۰)

- د داغ شمع:

په پورتني شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (داغ) تولنومی (شمع) تولنوم دی.

د غم شپه مې بې ډيوې خدای هډو مه کړه
هر ماښام شمع د داغ زه بلوم
(۱۰: ۱۵۱)

- د قد همسا:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (قد) تولنومی(همسا) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (قد)مشبه (همسا)مشبه به او ګډ صفت يې(جګوالی،اوږدوالی اوجوړښت) دی. د (زړه لاس) په تول ترنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی(لاس) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼک هم دی (زړه) قرینه (لاس) مستعارمنه او(هیلې) مستعارله دی. د (زلفو کوڅه) په تول ترڼک کې (د) تولوییکی (زلفو) تولنومی(کوڅه) تولنوم دی.

رالـه را همسا د قـد د زړه په لاس کـې
په کوڅه کې ستا د زلفو شب کور پروت یم
(۱۰: ۱۵۶)

- د پېغور باد:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (پېغور) تولنومی (باد) تولنوم دی.

زه کـه کك وای د پېغـور بـاد بـه وم وړی
ولې خاورې یم په در ستـا په زور پروت یم
(۱۰: ۱۵۷)

- بې آبه سترګې:

په پورتني ستاینوم ترڼک (بې آبه) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

نه شپه و ورځ ژاړم، نه له خوبه شوم بې خوبه
آب بې آبو سترګـو زما ورك کا کـه حق وایـم
(۱۰: ۱۵۸)

- د سترګو باز:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی(سترګې) تولنومی(باز) تولنوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼک هم دی (سترګې) قرینه (باز) مستعارمنه او (پـام او التفـات) مسـتعارله دی. د (ځیـر طُعمـه) پـه تـول ترڼـک کـې (د) تولوییکی (ځیګر) تولنومی(طعمه) تولنوم دی. بلخوا د (ځیګر طعمه نیـول یا ورکول) ګڼه او مانا یې (هر ډول قربـاني ورکـول، ستره قربـاني ورکـول) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

التفـات يې راتـه باز د سترګو نـه کا
که هر څو ورته طـُعمه د ځيګر نيسم
(۱۰: ۱۶۱)

- غونچه خوله:

په پورتني ستاينوم ترړنګ کې (غونچه) ستاينوم او (خوله) ستايلی دی.

غونچه خوله چې په خبرو راتـه واکا
د نرګس په څېر کوز ګورم شرمسار يم
(۱۰: ۱۶۲)

- د زړه دُر:

پـه پـورتني تـول ترړنـګ کـې (د) تولـوييکی (زړه) تولنـومی (دُر) تولنوم دی.
همدارنګه استعاري ترړنګ هم دی (زړه) قرينه (دُر) مستعارمنه او (خبرې، هيلې ، رازونه) مستعارله دی.

دم قـدم يې پــه پېـيـل د زړه د درو
د راستی په ستن وهلی نری تار شم
(۱۰: ۱۶۲)

- د تورو زلفو کفار:

په پورتني تول ترړنـګ کـې (د) تولـوييکی (تـورې زلفـې) تولنـومی او (کفـار) تولنـــوم دی.
(تورې زلفې) بل ستاينوم ترړنګ دی (تور) ستاينوم او (زلفـې) ستايلی دی.
همدارنګه يو تشبيهي ترړنګ هم دی (تـورې زلفـې) مشـبه (کفـار) مشـبه بـه او ګډ صفت يې (تاريکي يا توروالی) دی.

ومې باسي د سکـون له ديـنداری
چې بندي د تورو زلفو په کفار شم
(۱۰: ۱۶۳)

- د عشـق جهـل:

په پورتني تول ترړنګ کې (د) تولوييکی (عشـق) تولنـومی او (جهـل) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه (عشق) له (جهالت) سره تشبیه شوی (عشق) مشبه (جهل) مشبه به (ناپوهي او سرغړونه) یې ګډ صفت دی.

ځان به مړ د عشق په جهل کړم ناصحه !
وا به نه وړم زه حمید هسې پښتون یم
(۱۰: ۱۶۴)

- کاږه کاته:

په پورتني کړول ترنګ کې (کاږه) کړول او (کاته) کړولی دی. د دې ترخنګ (په خنګ کاږه کتل) ګړنه او مانا یې (خپه کېدل، مخالفت) ده.

بیا په خنګ کاږه کاته کاندي نګار نن
خدای دې خیر و کا په باب زما افګار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د اوښو باران:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (اوښې) تولنومی او (باران) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (اوښې) مشبه (باران) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی. د (پرزږه غبار پرېوتل) ترنګ ګړنه او مانا یې (شکمن کېدل، ناخوښي) ده.

چې پیوست مې اوروي باران د اوښو
پرېوتلی یې په زړه دی څه غبار نن
(۱۰: ۱۶۶)

- د مخ مجمر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی(مخ) تولنومی او (مجمر) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (مجمر)مشبه به او ګډ صفت یې (وړانګې پورته کېدل) دی. د (کسي له چشمانو لوېدل) ترنګ ګړنه او مانا یې (سترګې ډېرې درد بدل) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجمر مې یې د مخ لوږې له شوقه
د سپند په طـور کسـي لـه چشمانـو
(۱۰: ۱۷۲)

- د لبانو څراغ:

په پورتني تول ترږنګ کې (د) تولوییکی (لبان) تولنومی او (څراغ) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترږنګ هم دی (لبان) مشبه (څراغ) مشبه به او ګډ صفت یې (سوروالی یا سرې وړانګې) دی. د (وره خوله) په ستاینوم ترږنګ کې (وره) ستاینوم او (خوله) ستایلی دی.

ګفتګوی به یې بیا نه مونده وره خوله
که څـراغ ورته بـل نه وي د لبانـو
(۱۰: ۱۷۲)

- د مژګانو تېره غشي:

په پورتني تول ترږنګ کې (د) تولوییکی (مژګان) تولنومی او (تېره غشي) تولنوم دی. (تېره غشي) ستاینوم ترږنګ دی (تېره) ستاینوم او (غشي) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترږنګ هم دی (مژګان) مشبه (تېره غشي) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت او اغېز) دي.

بختر پوښ د صبر و زهد ځني تښتي
چې په ګورت کا تېره غشي د مژګانو
(۱۰: ۱۷۲)

- میګوني شونډې:

پورتنی ترږنګ تشبیهي دی (مي) مشبه به (ګونـه) د تشـبیه تـوری (شـونډې) مشبه (سوروالی او نشه کول) یې ګډ صفت دی.

چې حمید کا په میګونو شونډو مینه
زر به کښېني په حلقو کې د مستانو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق اور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تـول ترڼک کې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنومی او (اور) تولنـوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼک هم دی (عشق) مشـبه (اور) مشـبه بـه او ګډه صفت يې (ګرمښت او کيفي يورنګي) دی.

هم په دا چې د عشق اور پرې زر ولګي
دا زمـا صورت ګېډۍ کړې د وښــو
(۱۰: ۱۷۳)

- د عشق توبرى:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی(عشق) تولنومی او (تـوبرى) تولنـوم دی. دلتـه (زړګـی کېـډل) ګڼـه او مانـا يـې (ډيـر ګرانښـت، لـه ځانـه نـه بېلېدونی څيز) ده.

د آشنا د عشق توبرى زما زړګی شه
کړلی نه شم ځکه حکم په وکښــو
(۱۰: ۱۷۳)

- د غم کاڼي اوريدل:

پـورتنی ترڼـک يـوه ګڼـه او مانـا يـې (ډيـرې اندېښـنې، ډيرې پرېښـانۍ ، ډيرځور، ډيرغمونه) ده.

هي توبه د عشق له ملکه له ورشو
چې پرې اوري د غم کاڼي په رشو
(۱۰: ۱۷۴)

- د وروځو خيال:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (وروځو) تولنومی او (خيال) تولنوم دی.

دا ديار د وروځو خيال دی نه پوهېږم
کـه لـړم مې ټکوهي زړه پـه لشـو
(۱۰: ۱۷۴)

www.melitahrik.com 0771400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مخ ښهر:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

چې يې تل پکې کول سترګو خونونه
د مخ ښهر يې د ږيرې مواس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د عشق تندر:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (تندر) تولنوم دی.
همدارنګه يو تشبيهي ترڼګ هم دی (عشق) مشبه (تندر) مشبه به او ګډ صفت يې (هيبت) دی.

چې نازل شه د عشق تندر له اسمانه
ما حميد د غم لايق ورته لاس ونيو
(۱۰: ۱۷۷)

- د سترګو غمزې:

په دې تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (سترګې) تولنومی او (غمزې) تولنوم دی.

معلوميږي ستا د سترګو له غمزو
چې يې مرګ د تېره تېغ دی راپېرزو
(۱۰: ۱۷۷)

- د صبر سوبه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (سوبه) تولنوم دی.

که ترسره مې کا خدای د صبر سوبه
د ناکس له آشنايۍ توبه توبه
(۱۰: ۱۸۸)

- د نظر غشی:

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (نظر) تولنومی او (غشی) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (نظر) مشبه (غشی) مشبه به او ګډ صفت يې (توغېدل او لوکېدل) دی.

زړه مې ووت د ديدن د جنګ په هپه
ولي غشي د نظر په ښي په چپه
(۱۰: ۱۸۹)

- د غم مغل:

په پورتني تول تړنګ کې(د) تولوييکی (غم) تولنومی او (مغل) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (غم) مشبه به (مغل) مشبه او ګډ صفت يې (ناکراري، ظلم) دی.

په تمام جهان قراره قراري ده
په حميد د غم مغل راوخاته
(۱۰: ۱۹۰)

- د مهر سپر:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (مهر) تولنومی او (سپر) تولنوم دی.

که له غمه يې زړګی دوه نيمه وچوي
نه نيسي د مهر سپر و ذوالفقار ته
(۱۰: ۱۹۱)

- د تورو زلفو تيغ:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوييکی (تورې زلفې) تولنومی او (تيغ) تولنوم دی. بلخوا د (تورې زلفې)ستاينوم تړنګ کې(تورې)ستاينوم او (زلفې) ستايلی دی. همدارنګه يو تشبيهي تړنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (تيغ) مشبه به او ګډ صفت يې(جوړښت) دی.

چې په تيغ د تورو زلفو ومرم ښايي
که مې بوی د مښکو درومي له تربته

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۱۹۳)

- د خط غبار:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خط) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترنګ هم دی (خط)قرينه(غبار)مستعارمنه(ويښته، توروالی او اغېز) يې مستعارله دی.

د مراد حسن ځني ځي پا په رکاب شه
چې يې پاخېده د خط غبار له مخه
(۱۰: ۲۰۱)

- د صبر غر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (صبر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (صبر) مشبه (غر) مشبه به او ګډ صفت يې (لويوالی) دی.

په يوه نظر مې غر کاندي د صبر
هسې ويلې لکه موم د نار له مخه
(۱۰: ۲۰۱)

- د عشق ښهر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی.

که مې مېشت په زړه کې ښهر د عشق نه وي
همېشه مې له خولې خيژي شور په څه
(۱۰: ۲۰۴)

- د مژګانو کاږه غشي:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مژګان) تولنومی او (کاږه غشي) تولنوم دی. بلخوا (کاږه غشي) ستاينوم ترنګ کې (کاږه) ستاينوم او (غشي) ستايلی دی.همدارنګه يو تشبيهي ترنګ هم دی (مژګان) مشبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کاږه غشي) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او اغېز) دی.

چې په ګورت کا کاږه غشي د مژګانو
کـه يې کج ګـوزاروي لګـي سيـده
(۱۰: ۲۰۸)

- د عقل ستن:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عقل) تولنومی او (ستن) تولنوم دی.

اوس په څېرې ګرېوان مينه کړم په ښکليو
چې د عقـل ستـن مې ووته لـه کنډه
(۱۰: ۲۱۰)

- د عشق تبه:

په پورتني تـول ترنـګ کـې (د) تولـوييکی (عشـق) تولنـومی او (تبه) تولنوم دی.

چې پوښتنه مې د حال نه کړې دلبره
لامې تبـه د عشـق نه ګـڼې شېبـره
(۱۰: ۲۱۳)

- د خاطر کشور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (خاطر) تولنومی او (کشور) تولنوم دی.

هر ساعت پکې ناحق خونونه کيږي
د خاطر کشور مې ډك شه له فتوره
(۱۰: ۲۱۴)

- د زړه کډه:

په پورتني تول ترنګ کې(د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (کډه) تولنوم دی.
همدارنګـه يـو اسـتعاري ترنـګ هـم دی (زړه) قرينـه (کـډه) مسـتعارمنه او (مينه، باور) مستعارله دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ښيي راته هزار لوړې ژورې
د زړه کډې به له تا ، نه کړم ستنې زه
(۱۰: ۲۲۰)

- د فکر شخوند:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (فکر) تولنومی او (شخوند) تولنوم دی. بلخوا ، يو استعاري ترڼک هم دی (فکر) قرينه (شخوند) مستعارمنه او (پلټنه، لټونه) مستعارله دی.

څو دې ښه د فکر شخوند زده کړی نه دی
چې شه مه کوه خبره لواړه لواړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د شونډېو کوثر:

دا ترڼک تولي دی (د) تولوییکی (شونډې) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا ، يو استعاري ترڼک هم دی (شونډې) قرينه (کوثر) مستعارمنه او (خواږه، لذت) مستعارله او (خوږوالی) يې جامع وجه ده.

چې کوثر مې ستا دشونډېو نصيب نه شي
خدای مې هيڅکله دا هسې شهيد مه کړه
(۱۰: ۲۲۱)

- د عشق نجار:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (نجار) تولنوم دی. همدارنګه يو تشبيهي ترڼک هم دی (عشق) مشبه (نجار) مشبه به او ګډ صفت يې (ځورول، رنځول) دی.

چې د عشق نجار اره کړم سر ترپايه
تن مې پروت تختې تختې شه دړه دړه
(۱۰: ۲۲۲)

- د زړه دړه:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (دړه) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه چې ښېله مې په غم شوه د زړه دړه
ګوندې شي پکې لمن د وصل اړه
(۱۰: ۲۲۳)

- د هجر غر:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا ، یو تشبیهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (غر) مشبه به او ګډه صفت یې (دروندوالی) دی.

سپك سپك غر د یار د هجر هسې دروند دی
لکه ایښی په سینه وي غر د پاسه
(۱۰: ۲۲۴)

- مغرور حسن:

په پورتني ستاینوم ترنګ کې (مغرور) ستاینوم او (حسن) ستایلی دی.

په یو هسې مغرور حسن مبتلا شوم
چې لري تر نمر سپوږمۍ نظر د پاسه
(۱۰: ۲۲۵)

- د غم اور:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (غم) تولنومی او (اور) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (غم) مشبه (اور) مشبه به او ګډه صفت یې (تاو، سوز) دی.

څوك و کومې خواته وتښتي ځان خلاص کا
په تمامې دنیا پورې د غم اور شه
(۱۰: ۲۲۵)

- د بلا په لکۍ سپرېدل:

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (پر کړاو کې کېوتل، تر ګوانښ لاندې راتلل) ده.

څه حاکم څه رعیت څه غیر وزیر

www.meliтahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهان واړه د بلا په لکۍ سپور شه
(۱۰: ۲۶)

- د حکم جام:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (حکم) تولنومی او (جام) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترکیب هم دی (حکم) قرینه (جام) مستعارمنه او (واکې، واك) مستعارله دی.

څه به شور نه وي د هند په میخانه کې
چې اورنګ ځخه د حکم جام نسکور شه
(۱۰: ۲۲۶)

- د وصل ښهر:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی (وصل) تولنومی او (ښهر) تولنوم دی. د (هجران فوج) په ترکیب کې (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (فوج) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجران) مشبه (فوج) مشبه به او ګډ صفت یې (ځواك او زور) دی.

تار په تار یې کړ زما د وصل ښهر
د هجران فوج له کومه لوري سور شه
(۱۰: ۲۲۸)

- د طمعې زنځیر:

په پورتني تول ترکیب کې (د) تولوییکی(طمعې) تولنومی او (زنځیر) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترکیب هم دی (طمعه) مشبه (زنځیر) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

نور قیدونه واړه سهل دي حمیده !
خو په غاړه دې د طمعې زنځیر مه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- پرېشانه زلفې:

په پورتني ستاینوم ترکیب دی (پرېشانه) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

(زړه جمع کېدل یا زړه راټولېدل) ترنګ ګڼنه او مانا يې (بې غمه کېدل، له اند ېښنو خلاصېدل) ده.

هېڅ مې زړه پرېشانو زلفو جمع نه کا
دغه دين په هندو بار کې نه وو نه شه
(۱۰: ۲۳۱)

- د ګومان لينده:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی(ګومان) تولنومی او (لينده) تولنوم دی.
د (باور غشی)په شعري تول ترنګ کې (د) تولوييکی (باور) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

که هر څو کړي د ګومان لينده بر کښه
د باور غشی به لك نه کړي له نښه
(۱۰: ۲۳۴)

- د مرګ مزری:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مرګ) تولنومی او (مزری) تولنوم دی.

چې هر څو د مرګ مزری ورته ښووه شي
څه به نه شي د حميد غزاله خوښه
(۱۰: ۲۳۴)

- تنګی خوله:

په پورتني ستاينوم ترنګ کې (تنګی) ستاينوم او (خوله) ستايلي دی. د (زړه تنګېدل) ترنګ ګڼنه او مانا يې (خپه کېدل، پريشانه کېدل) ده.

چې يې ستا د تنګی خولې تصور واخېست
په دا فکر کې غونچه شوه په زړه تنګه
(۱۰: ۲۴۰)

- د عشق بې دمه مار:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (بې دمه مار)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولنـوم دی. بلخـوا (بـې دمـه مـار) سـتاینوم ترنـګ دی چـې (بـې دمـه ستاینوم او (مـار) سـتایلی دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هـم دی (عشـق) مشـبه (بـې دمـه مـار) مشـبه بـه او ګډ صـفت یـې (نـا درملنـه او لاعلاجي) ده.

چې چیچلی دې د عشق بې دمه مار یم
خـود به دم راڅخـه وکـاږې تـر دمـه
(۱۰: ۲۴۷)

- د مخ ګل:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (مـخ) تولنـومی او (ګـل) تولنـوم دی. همدارنګـه یـو تشـبیهي ترنـګ هم دی (مـخ) مشـبه(ګل) مشـبه بـه او ګـډ صفت یې (ښکلا) ده. د (زړه شګوفه) په تول ترنګ کې(د) تولـوییکی (زړه) تولنومی او (شـګوفه) تولنوم دی. همدارنګه داهم یو تشبیهي ترنګ دی (زړه) مشبه (شګوفه) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

چې یې ګل د ستا د مخ په ګریوان کښېښنو
شګـوفه د زړه په وینو کې غرقـاب شـوه
(۱۰: ۲۵۷)

- د کامل عشق زلزله:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولـوییکی (کامـل عشـق) تولنـومی او (زلزلـه) تولنـــوم دی. د (کامل عشق) په ستاینوم ترنګ کې (کامـل) سـتاینوم او (عشـق) سـتایلی دی.

زلـزله د کـامـل عشـق رابـاندې نه وه
چې د تن مـانـۍ مې زېر و زبر نه شـوه
(۱۰: ۲۰۹)

- د قیامت سېلاب:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوییکی (قیامـت) تولنـومی او(سـېلاب) تولنـوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. همدارنګه یو تشبیهي ترېنګ هم دی (قیامت) مشبه (سېلاب) مشبه به او ګډ صفت یې (ویجاړول) دی.

خدای دې زر که د قیامت په سېلاب ورانې
دا لـه ګـنـده د نفـاق ډکـې بستـۍ
(۱۰: ۲۶۴)

- منګرې زلفې:

دا ترېنګ ستاینومیز دی (منګرې) ستاینوم او (زلفې) ستایلی دی.

د آشنا د منګـرو زلفـو په خیـال کې
موی په موی راباندې زهر د منګور ځي
(۱۰: ۲۶۴)

- وچې سترګې:

په پورتني ستاینوم ترېنګ کې (وچې) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د وچو سترګو شرم مې پرې پټ شي
راپرې ایښـی د ستا غم هومره نو نه دی
(۱۰: ۲۶۹)

- د پرهېز مزری:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوییکی (پرهېز) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترېنګ هم دی (پرهېز) قرینه (مزری) مستعارمنه او (ځواک، قوت، سختوالی) مستعارله دی.

چې په خپل دم و افسون رایشي ښکلې
د پرهـېز پـه مـزرو واچـوي ورې
(۱۰: ۲۷۳)

- زرې فکر:

پورتنی شعري ترېنګ ستاینومیز دی (زرې) ستاینوم او (فکر) ستایلی دی.

څه عجب ساده رنګین وایې حمیده !
دا زرې فـکـر دې مـه شه نظـرې
(۱۰: ۲۷۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د شکو پړی:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (شکو) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. همدارنګه (د شکو پړی غړل) ګړنه او مانا یې (هېڅ ، بې مانا ، بې ګټې او ناشونی کار کول) ده. د (لېچي غړل) ترڼګ هم ګړنه او مانا یې (اراده، هوډ ، چمتو کېدل) ده.

چې له تا زهد و پرهېز ته لېچې غړي
هغه غړي په مانا د شکو پړي
(۱۰: ۲۷۵)

- د غمونو غوټې:

پورته ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (غمونه) تولنومی او (غوټې) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (غمونه) مشبه (غوټې) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی. د (د زړه غوټې سپړل) ترڼګ ګړنه او مانا یې (د زړه رازونه / خبرې ښکاره کول). همداسې (شونډې سپړل) هم ګړنه او مانا یې (خندېدل) ده.

په خندا کې څخو شونډې راوسپړه
که مې غوټې د غمونو له زړه سپړې
(۱۰: ۲۸۱)

- د عشق مزری:

په پورتني تول ترڼګ کې(د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (مزری) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (عشق) مشبه (مزری) مشبه به او ګډ صفت یې (زور و ځواک) دی. د (خپرې ښتېل) ترڼګ ګړنه او مانا یې (چاته ګواښېدل، څوك ننګول) ده.

عاقبت د عشق مزری راباندې ترپ کا
چې ښتېلې یې مدام راته خپرې
(۱۰: ۲۸۱)

- د تورو زلفو پړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (توري زلفې) تولنومی او (پړی) تولنوم دی. د (تورو زلفو) ترنګ ستاینومیز دی (تورې) ستاینوم او(زلفې)ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (تورې زلفې) مشبه (پړی) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

بیا به څوك ته په زندۍ اوېزان وژني

چې دې څوړند کړه د تورو زلفو پړي

(۱۰: ۲۸۳)

- د آهونو لوګی:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (آهونو) تولنومی او (لوګی) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (آهونه) مشبه (لوګی) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دي.

بیا له کومه رخه اور په حمید بل شه

چې له خولې یې د آهونو لوګی کېږي

(۱۰: ۲۸۶)

- غوني زیږېدل:

دا ترنګ یوه ګړنه او مانا یې (وېرېدل، وارخطا ، بوږنېدل) ده.

چې حمید د یار له غم کا سوې کریږه

د پېریانو غوني زیږ، دېوان په دوك شي

(۱۰: ۲۸۹)

- د خط شپه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (خط) تولنومی او (شپه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (خط) مشبه (شپه) مشبه به او ګډ صفت یې (رنګ، توروالی) دی.

هسې شپه د یار د خط راباندې راغله

چې هرګز به تر قیامته سحر نه شي

(۱۰: ۲۹۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د هجر تشنك:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (تشنك) تولنوم دی. د (وصال کوثر) په تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (وصال) تولنومی او (کوثر) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترڼګ هم دی (وصال) قرینه (کوثر) مستعارمنه (خواږه) مستعارله او (خوږوالی) وجه جامع ده.

چې وهلی وي تشنك د یار د هجر
تسلي یې د وصال په کوثر نه شي
(۱۰: ۲۱۹)

- د زړه مجلس:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (زړه) تولنومی او (مجلس) تولنوم دی. د (زړه مجلس تود بدل) ترڼګ ګڼه او مانا یې (خوښېدل) ده.

څو اغاز پکې د میني سرود نه شي
په نور څه به دا مجلس د زړه تود نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- د عاشقۍ تور دېو:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (عاشقي) تولنومی او (تور دېو) تولنوم دی. د (تور دېو) ترڼګ ستاینومیز دی (تور) ستاینوم او(دېو) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترڼګ هم دی (عاشقي) مشبه (تور دېو) مشبه به او ګډ صفت یې (وحشتناك او ناوړه جوړښت) دی.

چې یې ووهي تور دېو د عاشقۍ
هېڅ محنت یې د جهان په افسون نه شي
(۱۰: ۲۹۲)

- خوږې شونډې:

په پورتني ستاینوم ترڼګ کې (خوږې) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.
د (تریخ صبر) ستاینوم ترڼګ کې (تریخ) ستاینوم او (صبر) ستایلی دی.

چې تر خولې یې شي خواږه د خوږو شونډو

www.meliharik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه زړه به ترخه صبر ته ستون نه شي
(۱۰: ۲۹۳)

- نامحرم ساقي:

په پورتنی ستاینوم ترنګ کې (نامحرم) ستاینوم او (ساقي) ستایلی دی. د (ځان ویني ځنبل) ترنګ ګړنه او مانا یې (کړاو او درد زغمل) ده.

چې پرده شي نامحرم ساقي ته سپړده
د شرابو په ځای ویني د ځان ځنبي
(۱۰: ۲۹۴)

- د وصال خواږه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوییکی (وصال) تولنومی او (خواږه) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (وصال) مشبه (خواږه) مشبه به او ګډ صفت یې (کیفیت، جوړښت) دی.

د وصال خواږه مې زهر شو کهېږم
پکې غم د جدایي زر زر راغی
(۱۰: ۲۹۵)

- د هجر اسیا:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (اسیا) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (هجر) مشبه (اسیا) مشبه به او ګډ صفت یې (ځور، رنځ او ټکېدل) دی.

څه بلا سخته دانه یم نه پوهېږم
چې کسیا نه شوم د هجر په اسیا کې
(۱۰: ۲۹۶)

- د مخ څراغ:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (مخ) تولنومی او (څراغ) تولنوم دی. همدارنګه یو تشبیهي ترنګ هم دی (مخ) مشبه (څراغ) مشبه به او ګډ صفت یې (ښکلا او وړانګې خپرول) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ځراغ د یار د مخ راته بل نه وي
زه په ګور کې ګڼم ځپسر په دا کور کې
(۱۰: ۲۹۹)

- شین زړه:

دا ترکیب ستاینومیز دی(شین) ستاینوم او (زړه) ستایلی دی. بلخوا د (زړه شین کېدل) بیا ګړنه او مانا یې(له کړاوه ستړېدل، ځورېدل،کړېدل او رنځېدل) ده.

دا زما له غمه شین زړه پکې خیال د یار د شونډو
هسې رنګ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- شهلا سترګې:

په دې ستاینوم ترکیب کې (شهلا) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

هسې رنګ سحر و جادو کا په نظر د شهلا سترګو
نه یې سیال په هند کې شته دی نه ثاني په بنګاله کې
(۱۰: ۳۰۱)

- ګلګون مخ:

دا ترکیب تشبیهي دی (ګل) مشبه به (ګون) د تشبیه توری (مخ) مشبه او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

خال و خط په ګلګون مخ کې د دلبرو دا مثال کا
لکه پروت وي غځېدلی خرقه پوش په دو شاله کې
(۱۰: ۳۰۲)

- خونړۍ سترګې:

پورتنی ترکیب ستاینومیز دی (خونړۍ) ستاینوم او (سترګې) ستایلی دی.

چې د ستا له خونړو سترګو آشنا شي
تل به ویر وي د هغو په ځېلخانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د زلفو شب قدر:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (زلفې) تولنومی او (شب قدر) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترڼک هم دی (زلفې) مشبه (شب قدر) مشبه به او ګډ صفت يې (ښکلا، خوشبويي او رنګ) دی.

چې روزي يې شه شب قدر ستا د زلفو
کوم شبګير و، روزي شوی د شانې
(۱۰: ۳۰۶)

- د اوښو دُر ګوهر:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (اوښو) تولنومی او (دُر ګوهر) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترڼک هم دی (اوښې) مشبه (دُر او ګوهر) مشبه به او ګډ صفت يې (جوړښت او ارزښت) دی.

له لمنو دُر ګوهر د اوښو بويه
تياری د يار د خيال د مهمانۍ
(۱۰: ۳۰۷)

- ياقوتي شونډې:

پورتنی ترڼک ستاينوميز دی (ياقوتي) ستاينوم او (شونډې) ستايلی دی.

تويـول به ورته چا ګوهر د اوښو
که موندی ياقوتي شونډې شوی ارزانې
(۱۰: ۳۰۸)

- د سترګو تېغ:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوييکی (سترګې) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترڼک هم دی (سترګې) قرينه (تېغ) مستعارمنه (نظر) مستعارله او وجه جامع يې (يورنګ تګ يا حرکت) دی. د (سترګو تېغ تېزول) ترڼک ګړنه او مانا يې (ځان ښکلی کول / سينګارل، پسولل) ده.

د رنجو په باټ دې تېغ د سترګو تېز کړ
بيا به توی کړې نه پوهيږم د چا وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰: ۳۱۰)

- د شبنم اوښې:

دا ترکيب تولي دی (د) تولوييکی(شبنم) تولنومی او (اوښې) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترکيب هم دی (شبنم) قرينه (اوښې) مستعارمنه (څاڅکي) مستعارله او وجهه جامع يې (جوړښت) دی. د (وينې ژړل) ترکيب ګړنه او مانا يې (درد ګالل / زغمل) ده.

د دې دوو ورځو شپو په آشنايۍ کې
د شبنم په اوښو ژاړي لاله وينې
(۱۰: ۳۱۱)

- مشکين خال:

په پورتني ستاينوم ترکيب کې (مشکين) ستاينوم او (خال) ستايلی دی.

مشکين خال دې په سرو شونډو هسې زېب کا
لکه مست په ميخانه کې ملنګ کېښېني
(۱۰: ۳۱۱)

- د عشق بلا:

دا ترکيب تولي دی (د) تولوييکی (عشق) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترکيب هم دی(عشق) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت يې (مصيبت او ناورين) دی.

هسې زه د عشق بلا په خير ګڼمه
لکه څوک په خوله کې خوښ د پلنګ کېښېني
(۱۰: ۳۱۲)

- د مخ اور:

دا ترکيب تولي دی (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترکيب هم دی (مخ) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يې (وړانګې) دی.

که دې خط په خاکستر ځيلی نه وی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مخ اور به دې تر اوسه و ملك سوی
(۱۰: ۳۱۵)

- مه جبین:

پورتنی ترڼګ تشبیهي دی (مه) مشبه به (جبین) مشبه او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

د ډیـوې د بلـولـو حاجـت نشتـه
په هغه کور کې چې ناست مه جبین ته یې
(۱۰: ۳۱۹)

- د زړه غوټه:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی(زړه)تولنومی او (غوټه) تولنوم دی. بلخوا یو استعاري ترڼګ هم دی (زړه) قرینه (غوټه) مستعارمنه (خبره) مستعارله دی. د (د زړه غوټه پرانتل) ترڼګ ګړنه او مانا یې (راز برسېرول ، د زړه خبره ویل) ده.

دم و خود به وي ولاړ د غم له ګوټه
پرانتی به چاته نه شي د زړه غوټه
(۱۰: ۳۲۳)

- مخ په تبۍ تور:

دا ترڼګ یوه ګړنه او مانا یې (شرمېدل، ګرمېدل) ده. د (په خره سورول) ترڼګ هم یوه ګړنه اومانا یې (شرمېدل ، ګرمېدل) ده.

چې مې یار په سفر تللی زه په کور یم
ګویا مخ په تبۍ تور او په خره سور یم
(۱۰: ۳۲۶)

- د هجران بلا:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (بلا) تولنوم دی. بلخوا یو تشبیهي ترڼګ هم دی (هجران) مشبه (بلا) مشبه به او ګډ صفت یې (مصیبت او رنځ) دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه راولې آشنـا په سفـر تللى
ډېر مې وکړ د هجران په بلا صبر
(۱۰: ۳۲۷)

- د هجران ناسور:

پـه پـورتني تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکى (هجـران) تولنـومى او (ناسـور) تولنـوم دى. بلخـوا يـو اسـتعاري ترڼـګ هـم دى (هجـران) قرينـه (ناسـور) مستعارمنه (کړاو و رنځ) مسـتعارله دى. د (سترګې وا کـول) ترڼـګ ګړنـه او مانا يې (غړول، ځېرېدل) ده.

د اشنا په ښکلي مخ مې سترګې واکړې
په ناسور مې د هجران، پورې دوا کړې
(۱۰: ۳۳۰)

- د حسن توره:

په پورتني تول ترڼګ کې (د) تولـوييکى (حسـن) تولنـومى او (تـوره) تولنوم دى. تشبيهي ترڼګ هم دى (حسن) مشبه (توره) مشبه بـه او ګډه صفت يې (اغېز) دي.

لسم کال هسې اوبه ورکړې مشهورې
چې يې وواهه چورنګ د حسن تورې
(۱۰: ۳۴۴)

- د مخ شمع:

پـه پـورتني تـول ترڼـګ کـې (د) تولـوييکى (مـخ) تولنومى او (شـمع) تولنوم دى. تشبيهي ترڼګ هم دى (مـخ) مشـبه (شـمع) مشـبه بـه او ګډه صفت يې (ښکلا او وړانګې) دى.

چې يې بله د مخ شمع روانه شي
هغه دم ورباندې جمع پروانه شي
(۱۰: ۳۵۱)

www.melitahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خام خُمار:

پورتنی ترېنگ ستاینومیز دی (خام) ستاینوم او (خُمار) ستایلی دی.

خام خُمار يې د تقوی له سره کوز شو
شور و شر چې يې کاوه پوه په رموز شو
(۱۰: ۳۵۸)

- د غرور آس:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (غرور) تولنومی او (آس) تولنوم دی. بلخوا تشبيهي ترېنګ هم دی (غرور) مشبه (آس) مشبه به او ګډ صفت يې (خبز وهل، هوايي تګ) دی.

هی توبه د احتساب له وچو پوچو
د غرور آس مې واهه په کوچو پوچو
(۱۰: ۳۵۹)

- د قهر سرې لمبې:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (قهر) تولنومی او(سرې لمبې) تولنوم دی. د (سرې لمبې) ترېنګ ستاينوميز دی (سرې) ستاينوم او (لمبې) ستايلی دی. بلخوا، تشبيهي ترېنګ هم دی (قهر) مشبه (سرې لمبې) مشبه به او ګډ صفت يې (ګرمښت، تودوالی) دی. د (تورو سترګو سره کول) ترېنګ ګڼنه او مانا يې (غوسه ښکاره کول / ښوول) ده.

که يو ځل درباندې تورې سترګې سرې که
سرې لمبې به دې د قهر مړې ايرې که
(۱۰: ۳۶۲)

- د قهر زهر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (قهر) تولنومی او (زهر) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي ترېنګ هم دی (قهر) مشبه (زهر) مشبه به او ګډ صفت يې (بدي، تريخوالی) دی. د (پر زړه زهر اوښتل) ترېنګ هم ګڼنه او مانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې (ډېره غوسه) ده.

چې يې واوښته په زړه د قهر زهر
په دا شور يې کړ خبر حاکم د ښهر
(۱۰: ۳۶۳)

- د زړه زخم:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (زخم) تولنوم دی.

د زړه زخم يې تر خولې سرايت وکړ
د سکوت پهې يې دا کفايت وکړ
(۱۰: ۳۶۹)

- د سپوږمۍ شمع:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (سپوږمۍ) تولنومی او (شمع) تولنوم دی. بلخوا يو تشبيهي ترنګ هم دی (سپوږمۍ) مشبه به(شمع) مشبه او ګډ صفت يې (رڼا او روښنايي) ده.

بله شپه چې ځای په ځای د سپوږمۍ شمعې
بلې کړې وې و ځان ته هرې جمعې
(۱۰: ۳۷۲)

- د حسن نور:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (حسن) تولنومی او (نور) تولنوم دی.

هسې شان يې جلوه ګر د حسن نور شو
چې ښکاره په قصر بام طيور د طُور شو
(۱۰: ۳۷۴)

- د زړه پروانه:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی(زړه) تولنومی او (پروانه) تولنوم دی. بلخوا يو استعاري ترنګ هم دی (زړه) قرينه (پروانه) مستعارمنه (حرکت) مستعارله دی.

www.nnelitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروانه مې شو د زړه د پر نه پاتې
ستا د مخ په ډيوه سوې کانې ماتې
(۱۰: ۳۷۵)

- د محبت لمبه:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (محبت) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی.
تشبيهي ترېنګ هم دی (محبت) مشبه (لمبه) مشبه به او ګډ صفت يې (رنځول، سوځول) دی.

په لمبه د محبت موتې ايرې
کېوتلي د غمونو په ګيرې
(۱۰: ۳۷۸)

- د کږو وروځو لينده:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (کږې وروځې) تولنومی او (لينده) تولنوم دی. د (کږې وروځې) ترېنګ ستاينوميز دی (کږې) ستاينوم او (وروځې) ستايلی دی. بلخوا يو تشبيهي ترېنګ هم دی(کږې وروځې) مشبه (لينده) مشبه به او ګډ صفت يې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

د کږو وروځو لينده په لاس بر کښه
کاږه غشي د مژګانو سم په نښه
(۱۰: ۳۸۰)

- سنګين زړه:

په پورتني ستاينوم ترېنګ کې (سنګين) ستاينوم او (زړه) ستايلی دی.

په هنر د پاکوبۍ چې اغاز ګيت کړ
سنګين زړه لکه دانه کور و چيت کړ
(۱۰: ۳۸۳)

- د عقل لښکر:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی(عقل) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی.
بلخوا يو استعاري ترېنګ هم دی (عقل) قرينه (لښکر) مستعارمنه (زور و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواك) مستعارله دی.

یکه تاز حسن دې هسې په خېز کړ
چې لښکر مې يې د عقل په ګرېز کړ
(۱۰: ۳۸۶)

- د عقل پښې:

دا ترېنګ تولي دی (د) تولوييکی (عقل) تولنومی او (پښې) تولنوم دی. د (په زارۍ پښې نيول) ترېنګ يوه ګړنه او مانا يې (ډېره زاري او عاجزي) ده.

که هر څو مې په زارۍ د عقل پښې
نیوې، نه ودرېده لاړ د ځان په ښې
(۱۰: ۳۸۶)

- د ادب شيشه:

دا ترېنګ ستاينوميز دی (د) تولوييکی (ادب) تولنومی او (شيشه) تولنوم دی.

دايره د تحمل شوه باندې تنګه
د ادب شيشه يې وويشته له سنګه
(۱۰: ۳۸۸)

- توري طالع:

په پورتني ستاينوم ترېنګ کې (توري) ستاينوم او (طالع) ستايلی دی. بلخوا، استعاري ترېنګ هم دی (طالع) قرينه (تور) مستعارمنه (بد او ناوړه) مستعارله دی.

د عاشق توري طالع، څه خو وبرېښه
ګوندې وکه باندې يار د مهر پېښنه
(۱۰: ۳۹۴)

- د ګلو خرمن:

په پورتني تول ترېنګ کې (د) تولوييکی (ګلو) تولنومی او (خرمن) تولنوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی.

په پالنګ لکه د ګلو خرمن پرېووت
که لوګری په چمن د ګلو پرېووت
(۱۰: ۳۹۴)

- د مخ لمبه:

دا ترکيب تولي دی (د) تولوييکی (مخ) تولنومی او (لمبه) تولنوم دی. بلخوا، استعاري ترکيب هم دی (مخ) قرينه (لمبه) مستعارمنه (د ښکلا او ښايست وړانګې) مستعارله دی.

سروماّل زما د مخ په لمبه بس
لکه خس هسې سېځي په هر نفس
(۱۰: ۳۹۷)

- د زړه لال:

دا ترکيب تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترکيب هم دی (زړه) مشبه (لال) مشبه به او ګډ وصف يې (سوروالی او جوړښت) دی.

د زړه لال د عشق ساز په ترحم کې
خوله په مهر عذر خواه په تبسم کې
(۱۰: ۳۹۸)

- لاس په غوږ :

دا ترکيب يوه ګړنه او مانا يې (بېزار، توبه ايستونکی) ده.

د اغيارو له مجلسه لاس په غوږ
شماره ځان د يار د مينې په در وږ
(۱۰: ۳۹۸)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مهر دم:

په پورتني تول ترنګ کې (د) تولوييکی (مهر) تولنومی او (دم) تولنوم دی.

چې يې دم ورباندې ډېر د مهر پو کړ
بې رحمۍ شلولی زخم يې رفو کړ
(۱۰: ۳۹۸)

- د سترګو اوبه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترنګ هم دی (سترګې) قرينه (اوبه) مستعارمنه او مستعار (اوښکې) مستعارله او وجه جامع يې (جوړښت) دی.

له خسته يې د يارانو کرم بيان څه
په اوبو د سترګو لاس وينځم عيان څه
(۱۰: ۴۰۰)

- د اُميد لال:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی (اُميد) تولنومی او (لال) تولنوم دی.

چې همای باندې د بخت سايه ګستر شو
د اميد لال يې روشن په خاکستر شو
(۱۰: ۴۰۲)

- د عقل چمبه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوييکی(عقل) تولنومی او(چمبه) تولنوم دی. بلخوا، يو استعاري ترنګ هم دی (عقل) قرينه (چمبه) مستعارمنه (واك او ځواك) مستعارله دی.

مينه نه اوسي د عقل په چمبه کې
پټ ساته نه شي بخرى په پومبه کې
(۱۰: ۴۱۰)

- ميګون حسن:

پورتنی ترنګ تشبيهي دی (مى) مشبه به (ګون) د تشبيه توری او(حسن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشبه دی. همدارنګه (میګون) ستاینوم او (حسن) ستایلی دی، په دې توګه پورتنی ترنګ ستاینومیز هم دی. د (آتشي شونډې) ستاینوم ترنګ کې (آتشي) ستاینوم او (شونډې) ستایلی دی.

چې په مینه د میګون حسن خراب شو
په آتش د آتشي شونډو کباب شو
(۱۰: ۴۱۲)

- د وروځو محراب:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (وروځو) تولنومی او (محراب) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترنګ هم دی (وروځې) مشبه (محراب) مشبه به او ګډ صفت یې (جوړښت) دی.

په قیام، که په سجود، که په رکوع دی
و محراب ته یې د وروځو په رجوع دی
(۱۰: ۴۱۳)

- د جمال ډیوه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (جمال) تولنومی او (ډیوه) تولنوم دی.

په ډیوه یې د جمال په هر پرتو
پروانه په سرومال دی ورته دو
(۱۰: ۴۱۳)

- د کینې، غصې لښکر:

دا ترنګ تولي دی (د) تولوییکی (کینې او غصه) تولنومی او (لښکر) تولنوم دی. بلخوا، یو استعاري ترنګ هم دی (کینه و غصه) قرینه (لښکر) مستعارمنه (زور و ځواك) مستعارله دی.

د کینې غصې لښکر په هجوم ټول شو
یك منت د نازنین په غولي غول شو
(۱۰: ۴۱۴)

- ګوته په غابښدل:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترنګ ګړنه او مانا يې (هېښېدل، حيرانېدل) ده.

د حسرت ګوتې په غاښ کړې هندو ګبر
وې يې ګورئ دا بې جرمه جور جبر
(۱۰: ۴۱۴)

- د سپينو اوښو سيند:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولوييکی(سـپيني اوښـې) تولنـومی او (سـيند) تولنـوم دی. د (سـپيني اوښـې) سـتاينوم ترنـګ کـې (سـپېني) سـتاينوم او (اوښـې) سـتايلی دی. د (غـم غبـار) تـول ترنـګ کـې (د) تولـوييکی (غـم) تولنومی او (غبار) تولنوم دی.

ته يې سينـد د سپينو اوښو په مخ باندې
کړه يې زړه د غم غبار تر سياهۍ لاندې
(۱۰: ۴۱۶)

- د فکر دروازه:

دا ترنګ تولي دی (د) تولـوييکی(فکر) تولنـومی او (دروازه) تولنـوم دی. د (فکر دروازه لرې کـول) ترنـګ ګړنـه او مانـا يـې (پام کـول، ځيرېـدل، غـوږ نيول) ده.

واړه يو ځله آغازې کړې خبرې
هر يـوه کـړه دروازه د فکـر لرې
(۱۰: ۴۲۰)

- د کرم اوبه:

دا ترنـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (کـرم) تولنـومی او (اوبـه) تولنـوم دی. بلخوا، تشـبيهي ترنـګ هم دی (کـرم) مشـبه (اوبـه) مشـبه بـه او ګډ صفت يې(سړول، لـه غضب او اور سره ضديت) دی. د (غضب اور) تـول ترنـګ کې (د) تولوييکی (غضب) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا، تشبيهي ترنـګ هـم دی (غضـب) مشـبه (اور) مشـبه بـه او ګـډ صـفت يـې (کـړول، رنځول، له کرم، سوړوالي او اوبو سره ضديت) دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرم په اوبو مړ د غضب اور کړه
بېرته وجار وځه سخ زما په کور کړه
(۱۰: ۴۲۳)

- ګرمې اوښې:

پورتنی تړنګ ستاینومیز دی (ګرمې) ستاینوم او (اوښې) ستایلی دی.

د یتیم د ګرمو اوښو په ګداز رېو
د بېکس و بېچاره په سوز و ساز رېو
(۱۰: ۴۳۰)

- د ناز پی:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (ناز) تولنومی او (پی) تولنوم دی.

وې یې وایه ای د ناز په پیو لویه
بسم الله له بسم الله اغازي بویه
(۱۰: ۴۴۱)

- د هجر تېغ:

په پورتني تول تړنګ کې (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (تېغ) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي تړنګ هم دی (هجر) مشبه (تېغ) مشبه به او ګډه صفت یې (ځورول و رنځول) دی.

که وایم مه ځه ملالېږي، ملالېږم
که وایم ځه په تېغ د هجر حلالېږم
(۱۰:۴۵۴)

- د هجران تاب:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوییکی (هجران) تولنومی او (تاب) تولنوم دی.

چې له تابه د هجران بې آب و تاب شو
له خپل زړه سره په دا سوال و جواب شو
(۱۰: ۴۶۴)

- د زنې سېب:

په دې تول تړنګ کې (د) تولوییکی (زنې) تولنومی او (سیب) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلخوا، یو تشبیهي ترڼک هم دی (زنه) مشبه (سیب) مشبه به او ګډ صفت یې (ښکلا او جوړښت) دی.

- وار و پار خطا کېدل:

دا ترڼک ګړنه او مانا یې (ډارېدل، بوړنېدل) ده.

بې آسیبه سیب د زنــې ور عـطاء شـو
په تش بوی سره یې وار و پار خطا شو
(۱۰: ۴۷۳)

- د لبانو لال:

په پورتني تول ترڼک کې (د) تولوییکی(لبان) تولنومی او (لال) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترڼک هم دی (لبان) مشبه (لال) مشبـه بـه او ګډ صفت یې (سوروالی) دی.

لا یې لعـل د لـبانـو درخشــان وو
د غمزې تېغ یې تېره په هغه شان وو
(۱۰: ۴۷۸)

- د سترګو خار:

دا ترڼک تولي دی (د) تولـوییکی (سـترګې) تولـنومی او (خار) تولـنوم دی. همدارنګه یوه ګړنه هم ده او مانا یې (خنډ، مانع، غماز او رقیب) ده.

چې شاهد د هر شاهد د سترګو خار
لګه ګل په مـخ نګار په زړه افـګار
(۱۰: ۵۰۶)

- د غوږو دُر:

دا ترڼک تولي دی (د) تولوییکی(غوږو) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

ببرته وچار ابسته ترکو دُر د غوږو
جوهـریانو ته د دې دُرو په زوږو
(۱۰: ۵۳۹)

- د اُمید کمند:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (کمند) تولنوم دی.

چې کمند مې ورته ایښی د اُمید دی
که مې ونیوه ستا فضل غوره صید دی
(۱۰: ۵۵۸)

- لاس اوږدول:

دا ترکیب کړنه او مانا يې (مرسته غوښتل، خیر غوښتل) ده.

و هر څیز ته چې يې لاس اوږد د آرزو شه
په آرزو يې د شرف قبول پېرزو شه
(۱۰: ۵۷۳)

- د اُمید بړوسه غوټچه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (اُمید) تولنومی او (بړوسه غوټچه) تولنوم دی. د (بړوسه غوټچه) ترکیب ستاینومیز دی (بړوسه) ستاینوم او (غوټچه) ستایلی دی.

د نسیم په خبر پېره په باغ زما کړه
د اُمید بړوسه غوټچه مې په خندا کړه
(۱۰: ۵۷۷)

- د هجر رنځ:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (هجر) تولنومی او (رنځ) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (هجر) مشبه (رنځ) مشبه به او ګډه صفت يې (ځورول او کړول) دی.

خاصیت د شفا نه دی ځنې تللی
پرې رغېږي رنځ د هجر پرېستلی
(۱۰: ۵۸۳)

- د عشق ژامه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (عشق) تولنومی او (ژامه) تولنوم دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ژوولی د عشق ژامو په خوند نه وي
د هغه ژوي به هېچرې خوند نه وي
(۱۰: ۵۸۸)

- د سخن دُر:

په پورتني تول ترکیب کې(د) تولوییکی (سخن) تولنومی او (دُر) تولنوم دی. بلخوا، تشبیهي ترکیب هم دی (سخن) مشبه (دُر) مشبه به او ګډه صفت یې (ارزښت) دی.

څو د زړه په وینو وللي مخ د سخن شي
سرخرويي هومره دُر د سخن شي
(۱۰: ۵۹۳)

- د زړه د غوږو دُر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (زړه، غوږ) تولنومی او (دُر) تولنوم دی.

چې په میاشت شي لکه میاشت یوه دهره
ده د زړه د غوږو دُر هغه خبره
(۱۰: ۵۹۴)

- د وروځو لینده:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی (وروځو) تولنومی او (لینده) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (وروځې) مشبه (لینده) مشبه به او ګډه صفت یې(کوږوالی اوجوړښت) دی.

چې به ده لینده د وروځو کړه بر کښنه
د حرم هوسو به ځان کړه ورته نښه
(۱۰: ۶۰۶)

- د غم غر:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوییکی(غم) تولنومی او (غر) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترکیب هم دی (غم) مشبه (غر) مشبه به او ګډه صفت یې (لویوالی اوجوړښت) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ژړا يې مخ د صبح په لاس وچ کړ
په وفا يې د غم غر له زړه رچ پچ کړ
(۱۰: ۶۱۸)

- د اوښو رود:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (اوښي) تولنومی او (رود) تولنوم دی.

کله پاڅه کله کښېنه لارې ګوره
د راتلو په رو يې رود د اوښو ګوره
(۱۰: ۶۲۱)

- د زلفو دام:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (زلفي) تولنومی او (دام) تولنوم دی. بلخوا، يو تشبيهي ترڼګ هم دی (زلفي) مشبه (دام) مشبه به او ګډه صفت يې (جوړښت او راګيرول) دی.

په څېره چې دام د زلفو د زېب کېږدي
دوباره پکې دانه د فرېب کېږدي
(۱۰: ۶۲۵)

- اور پورې کول:

دا ترڼګ ګړنه او مانا يې (يو څه ته شا کول، هېرول، ناپامي) ده.

هسې رنګ به سره لمبه قهر و غضب که
تا به وې چې اور يې پورې په مکتب که
(۱۰: ۶۳۲)

- د غم خاورې:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (غم) تولنومی او (خاورې) تولنوم دی. د (غم خاورې خوړل) ګړنه اومانا يې (غمېدل او کړېدل) ده.

سيده سترګې سپړدې نه وې په هوس ما
بيا خوړلې د غم خاورې پکې بس ما
(۱۰: ۶۳۴)

- د غصې غبار:

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (غصه) تولنومی او (غبار) تولنوم دی. د (کینې زنګار) ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (کینې) تولنومی او (زنګار) تولنوم دی.

د غصې غبار یې لرې له سینې شه
د کینې زنګار یې ورك لـه آیینې شه
(۱۰: ۶۳۵)

- د آزار اور:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (آزار) تولنومی او (اور) تولنوم دی. بلخوا، یو تشبیهي ترړنګ هم دی (ازار) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت یې (رنځول او کړول) دی.

د کرم په اوبو مړ د ازار اور کا
په عطا سره خطا زما در ګور کا
(۱۰: ۶۳۶)

- مرمر لب:

پورتنی ترړنګ ستاینومیز دی (مرمر) ستاینوم او (لب) ستایلی دی. همدارنګه یو تشبیهي ترړنګ هم دی (مرمر) مشبه به (لب) مشبه او (جوړښتي یورنګي) یې ګډ وصف دی.

خبردار یې په اسرار اهل مکتب شه
له دې بابه ګفتګوی په مرمر لب شه
(۱۰: ۶۳۸)

- د سترګو خس / د سترګو خس کېدل:

دا ترړنګ تولي دی (د) تولوییکی (سترګو) تولنومی او (خس) تولنوم دی. همدارنګه یوه ګړنه هم ده . مانا یې (خنډ او مانع) ده.

که د خسو وي رقیب د سترګو خس وي
پناه وشه چې حاکم وي یا عسس وي
(۱۰: ۶۴۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د زړه سوي لوګی:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوییکی (زړه سوي) تولنومی او(لوګی) تولنوم دی. د (آتشي آه) ترڼګ ستاینومیز دی (آتشي) ستاینوم او (آه) ستایلی دی.

چې به ده آتشـي آه کړ له زړه تنګ
د زړه سوي لوګی به شه له هره سنګ
(۱۰: ۶۴۳)

- د وصل شربت:

دا ترڼګ تـولي دی (د) تولـوییکی (وصـل) تولنـومی او(شـربت) تولنـوم دی. همدارنګه یو استعاري ترڼګ هم دی (وصـل) قرینـه (شـربت) مسـتعارمنه (خوږوالی) مستعارله دی.

چاچې رنځ وي د هجران په ځان پېځلی
عاقبت یې دی د وصل شربت څښلی
(۱۰: ۶۵۹)

www.mellitahrik.com 0777 400 116

- مستې سترګې:

دا ترڼګ ستاینومیز دی (مستې) ستاینوم او(سترګې) ستایلی دی.

ګوره سره ګلونه سره جامونه د لاله وو
مستې سترګې د شپږ مستو غزالـه وو
(۱۰: ۶۷۱)

- بړوسې شونډې:

دا ترڼـګ سـتاینومیز دی (بړوسـې) سـتاینوم او (شـونډې) سـتایلی دی. د (شبنم سپیني غوټۍ) ترڼګ هم تولي دی (د) تولوییکی (شبنم) تولنـومی او (سـپیني غـوټۍ) تولنـوم دی. د (سـپیني غـوټۍ) ترڼـګ سـتاینومیز دی (سپیني) ستاینوم او (غوټۍ) ستایلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بړوسي شونډې د غوټچې ګل خندان شوې
د شبنم سپيني غوټۍ پکې دندان شوې
(۱۰: ۶۷۷)

- عنبر مويه:

دا ترکیب ستاینومیز دی (عنبر) ستاینوم او (مويه) ستاینلی دی. همدارنګه (عنبر) مشبه به(موی) مشبه او ګډ صفت يې (توروالی او خوشبويي) دی، نو يو تشبيهي ترکیب هم دی.

له سبزې شوه ښېوه د عنبر مويو
سره لاله يې اننګي وو د خوب رويو
(۱۰: ۶۷۹)

- د شفق پيالې:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوييکی(شفق) تولنومی او (پيالې) تولنوم دی.

چې تمامې يې پيالې کړې د شفق
له مستۍ نه ستوري راغله په حق حق
(۱۰: ۶۸۶)

- د خوښۍ ډېوه:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوييکی (خوښۍ) تولنومی او (ډېوه) تولنوم دی.
د (خوښۍ ډيوه بلېدل) ګڼنه اومانا يې (خوښېدل، خوښي) ده.

د خوښۍ ډيوه يې بله هسې ځای کړه
چې پېره پري پروانه خوار ګدای کړه
(۱۰: ۶۸۷)

- د زړه رڼا:

دا ترکیب تولي دی (د) تولوييکی (زړه) تولنومی او (رڼا) تولنوم دی.

وې يې ورشم هغه شاه د مجلس شمع
په رڼا د زړه وګورم د زړه جمع
(۱۰: ۶۸۹)

- لاسونه منبل:

www.meliltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترڼګ ګړنه او مانا يې (ارمان کول، پښېماني) ده.

چې به نورو جام په لاس که د عشرت
ده بـه مېنـل سره لاسونه د حسرت
(۱۰: ۶۹۰)

- د مينې پيالې:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (مينه) تولنومی او (پيالې) تولنوم دی.

شـاه نوشلي پيـاپی پيـالـې د مـينې
څښي ګدا کاسې کاسې د ځيګر وينې
(۱۰: ۶۹۰)

- د صبر اور:

دا ترڼـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (صـبر) تولنـومی او (اور) تولنـوم دی. بلخوا ، تشبيهي ترڼګ هم دی (صبر) مشبه (اور) مشبه به او ګډ صفت يـې (رنځول، کړول، سختوالی) دی. د (خاطر جمع کېدل) ترڼګ ګړنـه او مانا يې (ډاډمنېدل) ده.

وي يې مه کوه وسواس خاطر کړه جمع
کـړه د صبر پـه اور بـلـه د مـراد شمع
(۱۰: ۷۰۱)

- د روح مرغه:

دا ترڼـګ تـولي دی (د) تولـوييکی (روح)تولنـومی او (مرغـه) تولنـوم دی. بلخوا ، تشبيهي ترڼګ هم دی (روح) مشبه (مرغه) مشبه بـه او ګډ صفت يې (الوتل) دی.

که د زوی لږ و ډېر په خوب لارغه شي
الـوتو ته ساز د پلار د روح مـرغـه شي
(۱۰: ۷۰۶)

- د ګل تاج:

دا ترڼګ تولي دی (د) تولوييکی (ګل) تولنومی او (تاج) تولنوم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر ښاخ له سره پرېووت د ګل تاج
تاج و تخت شو د چمن تاخت و تاراج
(۱۰: ۷۳۱)

- د پوزې پړی کېدل:

پورتنی تړنګ ګړنه او مانا يې(ټيغوربېدل ، ټيغورسازېدل، شرمېدل) ده.

څو يې نه کاندي وفا د پوزې پړی
يار د يار د جفا بار دې کله وړی
(۱۰: ۷۳۲)

- د مرګ غشی:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوييکی(مرګ) تولنومی او (غشی) تولنوم دی.

دم پـه دم يې زياتېدلـه بيمـاري
د مرګ غشی يې خوړلی وو کـاري
(۱۰: ۷۳۵)

- د اُميد نمر:

دا تړنګ تولي دی (د) تولوييکی (اُميد) تولنومی او (نمر) تولنوم دی.

چې درويش په بادشاهت د شاه خبر شه
د کـرم نعـره يې هسك د اُميد نمر شـه
(۱۰: ۷۴۵)

- ارمان خوړل:

دا تړنګ ګړنه او مانا يې (ارمان کول، پښېمانېدل، ارمانجنېدل) ده.

تا چې تېز تېزه سمند د خودرايۍ
ما د ستا د پرېوتو هله ارمان خوړ
(۹: ۲)

- اسماني کاڼي پرېوتل:

دا تړنـګ يـوه ګړنـه او مانـا يـې (ناڅـاپي پـه کـړاو پرېوتـل، پـه اند ښېـنـو ککړېدل) ده.

نه مې دم قدم په يوه غم کا مخ په لاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه اسماني کاڼي په ما پرېووت څه بلا یم
(۹: ۳)

- انګشت نما کېدل:

دا ترنګ یوه کړنه او مانا یې (رسواکېدل، موخه کېدل، نوم بدي) ده.

څه له کا د حسن لاف صاحب جمال
خود به شي انګشت نمای لکه هلال
(۹: ۴)

- د اوسپنو چنې چیچل:

پورتنی ترنګ یوه کړنه او مانا یې (ستونزې او خواري ګالل) ده.

چې د اوسپني چنې شوې پرې چیچلې
خدایزده پخ کړه، هغه غاښ کومو ترشو
(۹: ۶)

- ایمان خوړل:

دا ترنګ یوه کړنه او مانا یې (ډېر زیانمنېدل، زیان ګالل، بې ننګه کېدل) ده.

تش ارمان د ستا په مرګ هغو ونه خوړ
چې د دوی د پاره تا دین و ایمان خوړ
(۹: ۷)

- بلا پسې کول / کېدل:

دا ترنګ یوه کړنه او مانا یې (بې ارزښته ګڼل، بې پروا کېدل، نهیلی) ده.
همداسې (لېمه سپینېدل) ترنګ هم کړنه او مانا یې (ډېره ژړا، ډېر ژړل) ده.

ما په یار پسې لېمه په ژړا سپین کړه
یار په ما پسې کوي توره بلا
(۹: ۱۳)

- پام په ښو کېدل:

پورتنی ترنګ یوه کړنه اومانا یې (پاملرنه، لورېینه) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربـه ! فـهم کړې د يار راته په ښو
د رقيب په خرخشو مې کړې په ښو
(۹: ۱۷)

- پل کېښوول:

پورتنی ترڼګ ګړنه او مانا يې (روانېدل، پيلول، لاس پورې کول) ده. د دې ترڅنګ (سينه دوه نيمه کېدل) بله ګړنه او مانا يې (غمېدل او ځورېدل) ده.

د قلم چاودې سينه ګوره دوه نيمه
هله پل ږده د څړه سخن په سيمه
(۹: ۲۱)

www.melitahrik.com 0777 400 116

- پلو لرې کول:

دا ترڼګ يوه ګړنه او مانا يې (مخ ښکاره کول، مخ څرګندول او بربنډول) ده.

که يې څوك له مخه لرې که پلو
د ښايست مخې يې نښته هېڅ پلو
(۹: ۲۱)

- د پندار په آس سورېدل:

پورتنی ترڼګ يوه ګړنه او مانا يې (ګومان، اټکل، خيال، ځان غولول) ده.

ماته عين په سور مخ، مختور ليده شي
د پندار په آس سوره له ځانه خوبنه
(۹: ۲۱)

- تشې شلومبې شاربل:

دا ترڼګ يوه ګړنه او مانا يې (بې ګټې کار کول، بې پايلې کار کول) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه تشې شلومبې شاربي سرخوړی کا
چې ښادي غـواړي بې غـمه بې منتـه
(۹: ۲۵)

- پر تندي اور بلول:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا يې (غم ګالل، کړاو زغمل، په غم ککړول) ده.

زه د شمعې په څېر اور په تندي بل کړم
ته د صبح په څېر خاندې لـه غـروره
(۹: ۲۶)

- پر تور سپین اړول:

دا ترړنګ یوه ګړنه او مانا يې (څورول، ربړولو ته پلمه لټول) ده.

ډېر مـې ماړوه پـه تـورو سپیـن صنمـه
چې خوني به په خپل ځان یم ستا له غمه
(۹: ۲۸)

- ځان اورته اچول:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا يې (ځان غمول، کړول، ربړول) ده.

عاشقي په اختیار نه کېږي هوښیار شه
ځان و اور ته اچول اختیار د چا دی
(۹: ۳۸)

- پرځان بلاکېدل:

دا ترړنګ یوه ګړنه او مانا يې (ځان ته غم کېدل، ځان ته غم کتل) ده.

د داني په طمع بند ازاد مرغـه شي
زر به ستا په ځان بلا شي دا ستا طمع
(۹: ۳۹)

- تر ځان تېرېدل:

پورتنی ترړنګ یوه ګړنه او مانا يې (بلهاري، سرښندنه، قرباني) ده.

زه و یار ته تر ځان تېر یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی و مـاتـه پـه عنـاد
(۹: ۴۰)

- ځان جهان ځنې نه دریغول:

دا ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (قربانیدل، سربښندنه) ده.

هیڅوك به دریغ نه کا ځنې ځان جهان په صبر
ووینـي کـه دا حسن و جمال دلـجوی د ستـا
(۹: ۴۱)

- ځان شمارل/ شمیرل:

پورتنی ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (ځان پـه څـه کـې ګڼل، راوسـتل، د ځـان دریځ ټاکل) ده.

د خلوت له عزیزانو مې زړه تور شه
ځان مې وشماره د ترکو په کندي بیا
(۹: ۴۵)

- ځان غتول:

دا ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (تعظیم، ځان لوی ګڼل) ده.

چې د دین دانایي نه لري په زړه کې
بېهوده ځان غتوي په خوله یې پوه
(۹: ۴۶)

- ځان کوتل:

پورتنی ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (ځان وهل، ځان حلالول، ځان وژل) ده.

دا د عشق طاعونی رنځ به یې ارمان شي
کـه د زهـد ځـان کوتلی شي ژوندي بیا
(۹: ۴۸)

- ځان مړل:

دا ترکیب یوه ګړنه او مانا یې (ځـان نـړدي کولـو تـه پلمـه لټـول، ځـان نـږدې کول) ده.

هیڅ شفقت زما د یار په رقیب نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

محض مړي پوري ځان زما په ښو
(۹: ۴۹)

- ځان ورکول:

پورتنی ترېنګ یوه ګړنه او مانا یې (بلهارنه، ځان قربانول، فناکول، له ځان بې خبره کېدل) ده.

په هوی پسې د نس سر هوا مه ځه
ځان به ورك کړې لکه برق په دا شتاب
(۹: ۵۰)

- خاورې پر تندي لوستل (لونل):

دا ترېنګ یوه ګړنه او مانا یې (درناوی کول، د یار د در د خاورو قدر کول) ده.

پـرېـواتـه د رقيبانـو په سـر کاښي
ما چې خاورې ستا د در په تندي لوستې
(۹: ۶۴)

- خپړې ختل:

پورتنی ترېنګ یوه ګړنه او مانا یې (ګواښ کول، ډارول) ده.

عاقبت د عشق زمري راباندې ترپ کا
چې ختلې یې مـدام راته خپړې
(۹: ۶۶)

- خره خسي کول:

دا ترېنګ یوه ګړنه او مانا یې (بې ګټې او خوشې کار کول، چونګښې نالول) ده.

ډېر مې خره خسي کول وکړه پوه نه شوم
ريش کـنده، جامـه پاره لـه لېونتوبه
(۹: ۶۷)

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

- خوب لیدل:

پورتنی ترږنگ یوه کړنه او مانا یې (لـه خیالـل سره لوبېدل، سوچونه کـول) ده.

د دنیـا هـوئ هـوس د خوب لیـده دي
چې خوب وړی شي راویښ، نه شي بیا هېڅ
(۹: ۷۰)

- د خولې خوند ورانېدل:

دا ترږنگ یوه کړنه او مانا یې (خوله بې خونده کېدل، خپه کېدل، اړېکي شلېدل) ده.

د جهان چې د خولې خوند په لباس وران شه
پرې لـذت زهـر، زقـوم دی د اخـلاص
(۹: ۷۳)

- دم ختل:

دا ترږنگ یوه کړنه او مانا یې (ساه ختل، چپ کېدل، ګونګېدل، مړ کېدل) ده.

چې یې دم له غمه نه خېژي په عشق کې
خو حیران د عاشقـانو په ژوندون یم
(۹: ۸۱)

- دم وهل:

پورتنی ترږنگ یوه کړنه او مانا یې(څه ویل، نظر څرګندونه، ګیله ګول، خبره کول) ده.

په یوه نفس حباب له بحره بېل شه
نه شته هېڅ په دم وهلو کې بهبود
(۹: ۸۱)

- دندان سپینول:

دا ترږنگ یوه کړنه او مانا یې (خندا، خندل) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیـا پـــه کـور مې واوري ږلـۍ
په خندا چې راته سپین کاندي دندان شوخ
(۹: ۸۲)

- رنګ تښتېدل:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پیکه کېدل، خجالت کېدل) ده.

په لیده مې د یار وتښتي رنګ هسې
لکه نور په کتان لګي د مهتاب شوخ
(۹: ۸۷)

- زړه وړل:

دا ترکیب یوه کړنه او مانا یې (مینېدل، زړه بایلل) ده.

نه به ترکو وړی زړه راشي په لاس
نه به مړي شي د ګور بېرته ستانه
(۹: ۱۴۳)

- زړه یخول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (ارمان وتل، کسات اخېستل) ده.

لکـه ته کـوې د بـل پـه مـرګ اخ اخ
ستا په مرګ به هسې زړه کاندي ځوك یخ
(۹: ۱۴۸)

- ژبه خوږول:

پورتنی ترکیب یوه کړنه او مانا یې (پستې او خوږې خبرې کول، ښه خوی) ده.

دا رمـوز کـا د یار خط په ماته ژبه
چې خوږه کړه نن ساعت په ماته ژبه
(۹: ۱۵۰)

www.melitahrik.com 0771-4001-16

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځونه

۱ ـ رښتين زېور، زرغونه (۱۳۸۲ ل) پښتو نحوه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۲ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۷۷ ل) د پښتو ادب تاريخ. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۳ ـ رښتين، صديق الله (۱۳۸۳ ل) د پښتو اشتقاقونه او ترکيبونه. پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۴ ـ روهي، محمد صديق (۱۳۶۰ ل) ادبي څېړنې . کابل، د لوړو او مسلکي تحصيلاتو وزارت.
۵ ـ زېور، زېورالدين (۱۳۸۶ ل) ادبتاريخ (منځنۍ دوره). پېښور، ساپي د پښتو څېړنو او پراختيا مرکز.
۶ ـ زيار، مجاوراحمد. (۱۳۸۴ ل). پښتو پښويه. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۷ ـ زيار، مجاوراحمد (۱۳۸۹ ل) پښتو بدلمېچ يا پښتو شعر څنګه جوړېږي ؟ پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۸ ـ سنګروال نيازی، شهسوار (۱۳۷۵ ل) د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۹ ـ صميم، محمدآصف (۱۳۷۸ل) د لرغوني شاعرۍ ګړنې. جرمني، د پښتني فرهنګ د ودې او پراختيا ټولنه .
۱۰ ـ مومند ، عبدالحميد (۱۳۸۳ ل) کليات. پېښور، دانش خپرندويه ټولنه.
۱۱ ـ هاشمي، سيد محی الدين (۱۳۸۱ ل) ادبپوهنه. پېښور، د اريك د ګرځنده کتابتونو اداره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ ـ هاشمي، سيد محى الدين (۱۳۸۳ ل) د پښتو ژبې لنډ ګرامر. پېښور، د اريك د ګرځنده کتابتونو اداره.
۱۳ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۳ ل) په هند کې د پښتو ژبې اوادبیاتو د ایجاداو ودې پړاوونه . لاهور شرکت پرنټنګ پرېس.
۱۴ ـ هېوادمل، زلمی (۱۳۷۹ ل) د پښتو ادبیاتو تاریخ (لرغوني او منځنۍ دوره). پېښور، دانش خپرندویه ټولنه.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور وداني

د افغانستان ملي تحریک د هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (الحاج وحیدالله ولیزي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیاددې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې ددې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

www.meltahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library